

ELLENZÉK

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kolozsvár,
Jókai-u. 16., I. Telefon: 11—09. Nyomda: Egye-
tem-u. 8. Telefon: 29—23. Csekk száma: 72056

ALAPITOTTA:
BARTHA MIKLÓS

Kiadótulajdonos: „PALLAS SAJTÓVÁLLALAT”
Rt. Kolozsvár. Előfizetési árak: 1 óra 4.30 P.
negyedévre 12.40, félévre 24.80, 1 évre 49.60 P.

Törökország decemberben egymillió katonát mozgósít

A keleti fronton Kremencsugnál és Zsitomirtól keletre elkecsereedett küzdelem folyik

SZÓFIÁT ISMÉT BOMBATÁMADÁS ÉRTE

Zürichből jelenti a Bud. Tud.: A Die Tat ankarai jelentése szerint Törökországban még december hó folyamán kilenc hadosztályt, összesen egymillió embert hívnak be katonai szolgálatra.

A New York Times ankarai levelezője jelenti, hogy a török parlament nagy többséggel visszautasította a török támaszpontok átengedése irányuló brit követelést. A parlament egyik tagja — mint New Yorkból jelentik — hangoztatta a lap tudósítója előtt, hogy a szövetségesek iránti rokonszenve és a szövetségesek oldalán való háborubalépés között nagy különbség van. Török körökben megengedik, hogy

Angliának a török—angol szerződés alapján jogában áll támaszpontokat követelni, utalnak azonban arra, hogy a németek igen erősek és ebben az esetben könnyen megtehetik, hogy török városokat bombákkal árasztanak el.

Török körökben remélik, hogy a szövetségesek oly módon fognak eljárni, amely Törökország biztonságát nem veszélyezteti.

Londonban azon a véleményen vannak, hogy újabb események bekövetkezéséig nem lehet Törökország háborubalépésére számítani — jelenti a Stockholms Tidningen londoni levelezője. Az angol sajtó egyrésze utal arra,

hogy Törökország felfegyverzése még nem érte el a szükséges fokot, amely lehetővé tenné, hogy az ország feladja nemhadviselő magatartását.

Illetékes német helyről közlik tájékoztatóul:

A Wilhelmstrassén egy kérdésre válaszolva kijelentették, hogy azok a nyilatkozatok, amelyeket Menemencsoglu török külügyminiszter a sajtó képviselői előtt tett Inönü államelnöknek Churchillle és Roosevelttel folytatott megbeszéléseiről, mutatják, hogy a brit várakozásokkal és azzal a kísérlettel ellentétben, hogy Törökországot belesodorják a háborúba, a török államelnök politikája ma rad érvényben.

Ez a politika a semlegességi akaratban gyökerezik, amely Törökországot visszatartja attól, hogy oly válságba bonyolódjék, amelyből semmit sem nyerhet.

Inönü köztársasági elnök utazásáról a török sajtó nagyobb része még semmit sem közölt, viszont a Vakit és a Tannin című lap már vezércikkben is foglalkozott vele.

A Vakit szerint a kairói találkozás nem tekinthető hivatalos értekezletnek, hanem inkább hivatalos keretek között létrejött baráti megnyilatkozásnak.

A Tannin című lapban azt írják, hogy a török nép a legnagyobb bizalommal, de-

nyúlással és nyugalommal kíséri az államfő utazását,

mert jól tudja, hogy semmiféle kalandba se kényszeríti bele a népet és az országot és csak olyan döntést fogad el, vagy olyan kötelezettséget vállal, amelyet az ország érdeke megkövetel. Helytelen lenne azzal számolni, hogy a kairói megbeszélésekből háborús döntés származik, viszont tény az, ha bármilyen döntést is hoztak Kairóban, a török érdekeknek az lesz a legmegfelelőbb.

A Nationalzeitung rendszerint jól értesült amerikai levelezője egyebek között a következőket írja:

Német részről még nem történt határozott állásfoglalás a török—angolszász értekezlettel kapcsolatban. Von Papen ankarai, német nagykövet egy nappal Inönü elutazása után érkezett a török fővárosba. Hétfőn azonban hosszabb megbeszélést folytatott Menemencsoglu külügyminiszterrel. Bizonyos, hogy azok az utasítások, amelyekkel Papen Németországból visszatért, semmiféle változást nem hoznak Németország magatartásában Törökország iránt.

Boldog vagyok — jelentette ki Papen visszatérése után —, hogy török barátaimmal továbbra is együtt dolgozhatom.

Legalább a világnak ezt a sarkát meg kell kímélnünk a háború pusztításaitól.

minimumát gyakorolják abból a célból, hogy Európában szilárd keretet teremtsék meg a katonai és gazdasági biztonságban. Ez az egyetlen mód arra, hogy hosszú időkre biztosíthassák a kism nemzetek szabadságát és fenntarthatassák ezek egységét és identitását. Ha megvannak ezek a központi szervek, akkor — a Times véleménye szerint — többé nem lesz szükség arra, hogy azokat a nemzeteket, amelyek jobban szeretik fenntartani egyéniségüket és identitásukat, azzal a pusztító üreggel, hogy a fennálló egységek tulságosan kicsinyek, államszövetségekbe, vagy társulásokba való beolvadásra kényszerítsék.

Fia a kism nemzetek önmaguk kéri államszövetségbe, vagy társulásba való beolvadásukat, ebben nem kell őket megakadályozni, de ha továbbra is egymástól különválnak akarnak élni, semmit sem nyernének azzal, ha nyomást gyakorolnának rájuk azért, hogy egyesüljenek.

Befejezésül a Times leszögezi, ha Európa biztonságát ezek mellett a feltételek mellett meg tudják valósítani, akkor a Németbirodalom feldarabolása szükségtelen, más feltételek mellett viszont a birodalom nem vihető keresztül és nem is volna tartós.

Tegnap ismét légitámadás érte Szófiát

Szófiából jelenti az MTI: Szófia ellen pénteken délelőtt ismét ellenséges légitámadást hajtottak végre. A légvédelmi szirénák 11 óra 40 perckor szólaltak meg és a légiriadó közel két óráig tartott. A riadó alatt az ellenséges repülőgépek több hullámban támadták a várost. Néhány perccel a szirénák megszólalása után, 11 óra 47 perckor már az ellenséges repülőgépek zúgását lehetett a város felett hallani. A gépeket a bolgár légvédelmi tüzérség erős elhárító tüze fogadta és míg azok a város felett tartózkodtak, a főváros légiterét zárt tüzzel vette körül. A tüzérségi hangjába időnként a becsapódó bombák dörmögése vegyült. Az okozott károk egyelőre még nem ismeretesek. A szófia magyar követség és a magyar kolónia tagjainak semmi bajuk nem történt és károsodás sem érte őket.

Szófiát csütörtökön délután három hatalmas robbanás rázta meg. A robbanások légnomása sok ház ablakát betörte. Hivatalos bolgár hely közlése szerint a robbanásokat a legutóbb Szófia felett ledobott ellenséges időzített repülőbombák okozták.

NÉMET HADIJELENTÉS:

Kremencsugtól délnyugatra sűrű harcok közben folynak a súlyos elhárítóharcok

Berlinből jelenti a DNB: A véderő főparancsnoksága közli: Rohamcsapataink Kercsnel elfoglaltak egy fontos hegykaput.

A chersoni hídfőnél eredménytelenek maradtak az ellenséges előretörések.

A Kremencsugtól délnyugatra levő térségben sűrű havazás közben csütörtökön is súlyos harcok voltak.

A számos erős szovjet támadást sikerült elfogni legnagyobbbrészt ellenlökésekkel. Az egyik betörési helyen a harcok még teljes erővel dühnek.

Cserkaszi szakaszán az ellenség ismét heves támadást indított.

Zsitomir és Korosten térségében támadásaink tovább haladtak előre, noha az ellenség fokozott mértékben állt ellen.

A Pripjet és a Berezina között, valamint a Dnyeper mellett, a Berezina torkolatától északra az ellenség több kisebb támadását elhárítottuk, néhány betörési helyet elretesztünk és összefogó tüzzel szétvertünk szovjet készenléti állásokat.

Az arcvonal többi részéről nem érkeztek hírek jelentősebb harcokról.

A középső arcvonalszakaszon a legutóbbi hetekben folyt súlyos elhárító harcokban a Bercken ezredes vezetése alatt álló 102. sziléziai gyalogos hadosztály különösen kitüntette magát.

A délnyugati arcvonal nyugati szakaszán az ellenség a Casinóba vezető ut két oldalán kezébe kerített néhány hegyhátat.

Váltakozó harcok után a védelmi arcvonalunk ott néhány kilométerre északnyugatra helyeztük hátra. A keleti szárnyon a britek több, részben páncélosok-

kal támogatott gyengébb előretöréseket intéztek, ezek azonban mind megghiusultak.

A délnyugati arcvonal területe felett a légifegyvernem légvédelmi tüzérsége 9 ellenséges repülőgépet lőtt le, 2 további repülőgépet pedig könnyű német

A Times feltűnő cikke Európa egységéről

Liisszabonból jelenti az MTI: A Times hosszabb vezércikkben taglalja Európa újjászervezésének kérdését. A cikkirő arra a megállapításra jut, hogy Európának saját érdekében módot kell találnia arra, hogy Németország feldarabolása és kiiktatása helyett a németek képességeit meg-szervezze és felhasználja.

Európa jövő biztonságának és jólétének biztosítékát nem akkor találja meg, ha Németország egységét, szétlőr, hanem akkor, ha ezt az egységet beilleszti a szélesebbkörű európai egységbe.

A Times hozzátesszi, hogy Európa egységét alkot és ennek megfelelően kell kezelni minden újjáépítési tervben. Gazdasági téren a nemzeti határokat figyelembe véve nem korlátozott tervre és akcióra van szükség, ha eredményre akarnak jutni. Európa egység abban az értelemben, hogy semmiféle katonai, vagy gazdasági biztonsági terv nem valósítható meg a gyakorlatban, ha Európát nem te-

tengerészeti erők semmisítették meg a Földközi-tenger felett.

Egy német hajókisérő biztosító járművei az elmúlt éjszaka a holland part előtt elhárították brit gyorsnaszádok támadását és közülük kettőt tüzérségi tüzzel felgyújtottak.

kintik egységes egésznek. Eppen ezért az együttműködés egységét célzó rendszabályok azok, amelyek mulhatatlanul szükségesek — folytatja a Times —, ha azt akarják, hogy az európai civilizáció fennmaradjon. Ezek a rendszabályok azonban önmagukban nem elegendők, hogy a különböző európai nemzetek szükségleteit és óhajait kielégítsék. Ennek a problémának a megoldása távolról sem könnyű feladat.

Aligha júnánk el a megoldáshoz oly módon, ha Európára olyasféle alkotmányt erőszakolnának, amelyet az angolszász világban hosszú századok hagyományai és fejlődése alapján meggyökeresedett mintára gyártanának.

Európa törvényszerű funkciót alkotó egysége azt a talajt jelenti, amelyből az új politikai egységnek ki kell nőnie.

Olyan központi szervekre van szükség, amelyek egyes különleges területeken a szükséges fennhatóság

JÓZSEF FERENC FŐHERCEG NYITJA MEG A „MÉHKAS” SZÖ- VETKEZET KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLITÁSÁT

KOLOZSVÁR, december 11. Becsületességre törekvés megvalósulása az a képzőművészeti kiállítás, amelyet a város és a „Méhkas” Diákszövetség képzőművészeti osztálya együttesen rendez a Műcsarnokban. Az erdélyi képzőművészeti alkotások iránt érdeklődő vásárló rétegnek soha nem nyílt alkalma gyűjteményes kiállítások megtekintésére, amelynek keretében vásárlásra is alkalma nyílt. A Méhkas és a képzőművészek közös elhatározásához csatlakozott a város is, amikor gyűjteményes tárlat keretében mutatja be Erdély képzőművészeti alkotásait. A zsűri gondosan ügyelt a színvonal betartására. László Gyula, Katona Lajos, Kovács László, Szolnay Sándor és László Ferenc a Méhkas, Szopos Sándor és Szervátiusz Jenő a város részéről az elbírálásra került művek kiválasztásával eredményes munkát végeztek. A tárlaton Erdély fémjelzett művészei szerepelnek: 49 művész 114 vászna és 14 szoborműve, valamint Fuhrmann Károly ötvösművész munkái kerültek kiállításra. Különösen értékes anyaggal vonul fel Nagybánya és Marosvásárhely. A kiállításon nem szerepelnek azonban Vida Géza, Gy. Szabó Béla és Kós András munkái, amik teljessé tették volna a névsort.

A kiállítást vasárnap, december 12-én 12 órakor ünnepélyes keretek között dr. vitéz József Ferenc főherceg nyitja meg. A tárlat iránt nagy az érdeklődés.

Briliánsgyűrűt lopott a diáklány – három hónapi fogház

KOLOZSVÁR, december 11. Varga Katalin maglódi illetőségű diáklány ez év május havában néhány napig dr. Zsila Béláné állambiztonsági titkár özvegyénél volt vendégségben Kolozsváron. Május 25-én néhány egyetemi hallgató társaságában vacsoráztak egyik étteremben, majd Zsila Béláné lakásán folytatták a mulatozást. Több üveg likört és konyakot elfogyasztottak és Varga Katalin kissé ittas állapotban feküdt le. Kora reggel gyorsan csomagolt, de „véletlenül” elpakolta vendéglátója 3000 pengős briliánsgyűrűjét és értékes töltőórát is. Hazautazott falujába, ahol a csendőrök már várták és börtöndjében megtalálták az eltulajdonított értékeket. Kihallgatása alkalmával azt állította, hogy reggel még kissé mámoros volt és saját ruháival együtt véletlenül csomagolta el a gyűrűt.

A törvényszék egyesbírája, Lehner Richárd dr. tanácselnök előtt azonban megtörtént bevallotta Varga Katalin, hogy el akarta tulajdonítani a gyűrűt. Fiatal korára való tekintettel a törvényszék csupán három hónapi fogházra ítélte, de ezt az ítéletet is felfüggesztette háromévi próbaidőre a bíróság. Az ítélet jogerős.

Dr. vitéz József Ferenc királyi herceg jelenlétében nyitják meg a kolozsvári divatbemutatót

Szép az, ami érdek nélkül tetszik? A filozófia tanában talán igaz lehet ez a meghatározás. A nők világában, különösen azoknak a hölgyeknek körében, akik ott töltenek velünk együtt az IBUSZ-pénztárnál, hogy jegyet váltassanak a holnapi divatbemutatóra — bizony egészen más értékelése volt a „szép”-nek. Az asszonyok mind izgalommal várják a délutáni nagy eseményt, a 130 budapesti modell, a kolozsvári első százonok kreációit, de befelé voltaképpen már mind elhatározták, mit tartanak majd igazán szépek, mi az, amiért lelkesedni akarnak.

Türelemmel várva, míg reám kerül a sor végighallgattam a beszélgetést. Az egyiknek új estélyi ruha kell, a másik téli kosztümre vágyik. Volt, aki az ünnepekre mondain sporthelyre készül és siruhát akar magának. Mindegyiknek volt egy, jónéhányan több kívánsága, fájdalma is. Abban azonban egyet voltak, hogy lelkesedni, feltűnő extázisba esni mindegyik csak annak láttára fog, amit férjével meg akar vásároltatni. Arról fog lelkesedni — hátha észreveszi a család zord feje, hátha még örül is, hogy így eltele a feleség „fikos” vágyát, azt a meglepetést, amelyet majd odáthet a karácsonyra alá, hogy „mit sem sejtő” feleségét boldognak láthassa.

Azt mondják, nagy társadalmi esemény lesz a holnapi délutáni revue. Kolozsvár minden ezámottevő asszonya, férje ott lesz majd a nézőtérén azon a bemutatóon, amelyet — hír szerint — a Divatközpont elnöksége nevében dr. Felkay Ferenc ezékesfővárosi tanácsnok fog érdekes beszéddel megnyitni, és amelynek külön pikantériája az lesz, hogy a sok téli, a legegyszerűbbtől a legdiszesebb alkalmakra szóló modellekig terjedő egyvelegben ott fogjuk látni 1944. tavaszának primőrjeit az első tavaszi kreációk izlettől is.

Mint értesülünk, a divatbemutató megnyitóján jelen lesz József Ferenc királyi herceg őfelsége is.

Feledékeny vagy...

Új lámpát mész venni és az elhasznált
TUNGSRAM KRYPTONT itthagod,
pedig tudod, hogy a kereskedők vissza-
vásárolják.

A VENDEG

MÉREYNÉ JUHÁSZ MARGIT

— Liza! Liza! — kiabált az öreg kisasszony. Fekete főkötőjének csipkéi finom táncot jártak pihés, fehér haja fészkében. Izgatottan topogott ide-oda, és papucsának orrával felfordította a lábszönyeg farkát. Apró nyögésekkel hajolt le, majdnem elvesztette az egyensúlyt, de sikerült a hibát helyrehozni.

A falióra akkor mutatott tizenkettőt. Kakukja is volt az órának, de az már ezélt tiz évvel elhallgatott, amikor Bandi, az unokaöccs...

De hiszen éppen róla van szó. A sürgönyhordó aláhagyta elkocogott az ablak alatt és az öreg-kisasszony szíve még mindig ijedt galambszív módjára libegett. Hiszen a sürgönyök, — ha jöttek — csak ilyen szövegűek voltak: „Tóni meghalt”, „Amálka elhunyt”, „Béla holnap temetjük”.

Ilyenkor a kisasszony csomagolt. Az apjától örökölt ócska orvosi táskába rakta meleg hálógépet, papucsát, fekete szegélyű zsebkendőit és Lizára bízta a házát.

Az erős, nagy darab sváb asszony majdnem karon emelte be a sovány öregecskét a közhögsz vicinális régimódi börpárnájára, miközben a kisasszony számtalanszor elsőhajtozta:

„Csak a rendre vigyázz, csak a rendre!”

Ez a rend kötötte őt még az élethez. Mert a terítők sarka egybe esett az asztal sarkaival, és a függönyök makulátlan fehéren tündököltek. A vékonylábú székek soha egy centiméterrel sem álltak ferdében, mint tegnap, és a diványpárnák pontos sorrendben következtek az öreg löszörkanapé sarkában.

— Liza, Liza, — kiáltott lihegve újra, és piros volt az izgalomtól.

Liza a kert felől került elő. Körtét szedett össze, mert az éjszakai zápor lezárta az értjét. Bekiáltott a nyitott ablakon:

— Bemehetek-e, mert vizes lett a cipőm?

— Gyere, gyere hamar, — hallatszott a kisasszony gyerekes, ki-kibicsakló hangja.

Ej-ha, — gondolta Liza — ha már vizes cipővel is bemehetek, valami nincs rendjén. És menten, amint a sürgönyt meglátta, összecsapta a kezét:

— Csak nem Olga asszonyság?

A kisasszony megértette a mozdulatot s a kérdést.

— Dehogy, dehogy! Az unokánk! A Bandi unokánk, azazhogy szegény jó

Amálkánk unokája.

— Meghalt az a derék urfi?

— Ugyan már! Jön! Nem érted? Jön! Itt utazik keresztül. Két vonat közt meglátogat. Hamar, hamar az ebédet! Aztán megegyeszer áttörülünk mindent. Kalács van elég. Azt gyermekkorában is szeretted. De talán egy piskótát? Mit gondolsz, Liza? A katonák szeretik a piskótát? A körtét fényesre töröld! Habot? Hogyne, hogyne, — bőven! És az ezüstkanalakat szedjük elő. Én majd megtisztítom. Dehogy fáradok el! És talán... Igen, igen, Liza, átmegy a Szövetkezetbe. Két üveggel kérj. Jó hideg sör legyen. Mondd, hogy nem nekem kel, — Isten bocsá! — az unokánk jön meg. A gereblyézést is igazítsd meg, ahol tegnap a szomszédmacska belépett, tudod, ott a nagy virágágnál. És a kapukilincs! Attól tartok, Liza — a kapukilincs kissé már homályos. Ezeket a fikusleveleket sem győzőm fényesíteni. Hozz csak egy kevés étolajat! Így, lásd, most szépen ragyog. Ó, a kisasztal lába ott, a hajlászál! Mondom neked, hogy szürke. Az a gyanum, Liza... A csészéket! El ne feledd, Liza, a csészéket kikészíteni. És vigyázz a fülére! Nagy kezű van, Liza! Összeroppan, ha megnyomod... Jó, jó, csak ne morogj! Jól tudom én... ezélt őt évvel is! Emlekszel? Most is ott a repedés azon a poháron. Hát vigyázz! És az eperkrémet csak a kávé után hozd! Az lesz a meglepetés. A tálcát kiadom. De a legpuhább ronggyal, Liza! Csak a legpuhábbal. Isteneim! Jót nőtt az a gyerek. Igen, akkor volt hatodikos. Hány éve is? Persze, persze, az óra! Hogy milyen ötletei vannak néha egy hatodik gimnázistának. Hogy a kakuknak mi van a gyomrában?

Ijedt kis rebbenéssel nézett az öreg jószágra. Három óra mult. És ekkor hirtelen, éles hangon és ijedt kalimpálással megszólalt a dróthuzalra erősített csengő. A terebélyes Liza kacszva futott a kapuig, de már későn. A csengő utolsó nyekkent, aztán hervadtan hallgatott el. A rozsdás drót valahol eltört.

— Hinnye! — hallatszott harsányan, öblös férfitorokból — de hitvány jószág volt.

A megnyikkanó kapun kissé meghajolva jött be, aztán felegyenesedett és széles nevetéssel csapott a Liza vállára.

— Adj Isten, asszonyság! Megismer-e? A verandán a régi, fehérsárgára surolt

podló nyögve hajolt el a nagy csizának alatt és a kis faalkotmány párkányán himbálódzni kezdtek a pelargóniumok. Rózsaszín virágjejük összeütődött s a kaktuszok majd kiszarták vékony tülkkel egy arra billenő futóka szemét.

Az öreg kisasszony szíven hódító, izgalmas öröm futott át. Ez lenne hát, ez a nagy, hatalmas katona az Amál unokája? Ez volt valaha az a nyurga diák? Most, most belép.

— Lenke néni! Kezét csókolom! — kiáltotta csattanó vidáman, s a fehér függönyök libegni kezdtek a széles mozdulatától, amivel az öreg hölgyet átölelte. A vén leány enyhe konyak- és dohányillatot érzett a vasuti kocsi jellegzetes szagával keverten, aztán cuppanós csókot kapott az arcára, s ettől egyszerre úgy elhagyta az ereje, hogy le kellett ülnie.

A fiatal férfi széles mozdulattal dobta sapkáját az öregecske ágyára. A diszpárna hegyébe esett éppen.

Lenke kisasszony keze ijedten rebbent, azután reménytelenül lehullott. Vékony madárhangon megkérdezte:

— Te most honnan jössz, édes fiam?

— Oroszországból.

Lenke kisasszony képzeletben hirtelen hagymakupolás tornyokat látott, csengős trojkákat, prémekeket és balletruhás táncoló tündéreket, a cári ballet spiccelő csodáit. Az öreg kisasszony „Séta a világ körül” című albumában ennyit látott Oroszországból. És Tatjana levelét is olvasta valaha, Puszkintól.

— És meddig voltál ott, fiam? — kérdezte.

— Tizenkét hónapja kint vagyok. Bizony, elvadult ott az ember. Ragyban, hóban. Aztán ezek a partizánok... Na, de mi rajtunk nem fogtak ki!

Lenke néni csak egyszer olvasott a mérszárostól hozott hus borítópapírján a partizánokról. Valami afrikai törzsnek gondolta őket, akik emberhússal élnek. Rebbenve kérdezte:

— Hát ott is vannak?

A fú harsányan nevetett:

— Hogy vannak-e? Néha minden fára jut egy!

Lenke néni megdermedt. Száraz ajka kinyílt. Csodálkozó szemében merev irtózat tükröződött. Alig lehelve sugta:

— Bandikám, kis fiam, hát te öltél?

A fú vállatvont.

— Öltöm? Nem is tudom. Védtem az életemet. Öltöm? Nem! Harcoltunk. Érti Lenke néni? Harcoltunk!

A mellén két medália ütődött össze csengve. Lenke néni nem értette. Út me-reven és majdnem élettelenül, csak a téde rebbent olykor egyet-egyet. Valahol egy másik világban lobogó szökehajú kisfiut látott, amint a hosszuszörű, fehér nyulacsák keblére szorítja.

— Mennem kell, Lenke néni, — ugrott fel a fú — csak éppen bekukkantottam. Sietek haza. Két hét szabadságom van és úgy tervezzük, hogy azalatt megtartjuk az esküvőt Nórával. A vonatom husz perc múlva indul.

Nyújtózott, ahogy kiegyenesedett a homályos szobában. A tollból való majom a függőlámpa alján billegni kezdett. A zongorán megrezzent egy hur. A néma kakukk kicsapódott az óra tetején és furcsa krrregést hallatott.

Lenke néni ködös bódulatban érezte a fú bucsucsókjait, hallotta távolodó lépteinek dobogását és a becapódó kapuzajt. Aztán nagy csend lett. A fuksziák nem bólogattak, a hajnalka is aludt a veranda feljárója mellett.

Sokára csoszogó léptek közeledtek a konyha felől. Liza nagy tálcán hozta a fehér kalácsot, a párolgó kávét és az eperkrémet. Ijedten kiáltott:

— Csak nem az urfi ment el étlen-szomjan? Hát hogy is engedhetted el a nagysága! A sör is itt van...

Lenke néni fáradtan ejtette le a két kezét. Révtegen nézte a hüllő kávét és az olvadó krémet. Aztán tévován mondja:

— Igen, Liza, az unokánk ment el. Házasodik az unokánk és Oroszországban meg kellett ölnie a partizánokat. Tudod, Liza, az életét védte. Az életét.

Riadtan hallgatott el, aztán kissé nyöszörgő hangon tetite hozzá:

— Vesdd meg az ágyat, Liza, egy kicsit mégis elfáradtam, látod.

Öt pengő a Légoltalmi Liga évi tagdíja

A Légoltalmi Liga kolozsvári csoportja tagjainak szíves tudomására hozza, hogy az 1943 augusztus 30-án tartott rendkívüli közgyűlés határozata alapján az évi tagdíjat 5 pengőre emelte fel. Felkéri tagjait, hogy a különbözetet és az esetleges hátralékot még ez év folyamán befizetni szíveskedjék a Liga hivatalos helyiségében, Szentegyház-utca 25. sz. alatt.

Hagyományos erdélyi szellemben, bátran, megalkuvás nélkül küzd mindennap a magyar nép boldogulásáért az Ellenzék.

Harminc uiságiró elindult...

Irta: Demeter Béla

Ezen a nyáron is sokezer látogatója volt Erdélynek. Kerek három esztendeje már, hogy végeláthatatlan magyar zarándoksereg keresi fel. Pedig háború van, viszontagságos a közlekedés és az ellátás sem mondható éppen kifogástalannak. De azért jönnek, szakadatlanul, mint a bucsújárók, akiket isteni sugallat indít nagyobb utakra. Nemcsak a táj szépsége varázsolja tehát ide az embereket, s nemcsak a külföldi utazások szünetelése adott más irányt a nyári utasoknak. Más oka is van ennek. Minden szegénysége, nyomorúsága, tenger gondja, fájdalomja, buja és bánata ellenére mégis amolyan magyar „igéretföldje” — ez az Erdély. Hogy is mondotta a nyáron egyik pesti barátom, miközben autóbust várunk a szászrégeni állomáson: — Látod, ott azt a kis csoportot — mutatott az éterem egyik sarkában ülő társaságra, — jó ismerőseim. Többnyire kisfizetésű emberek és bizonyosan tudom, hogy más helyen olcsóbban, talán kényelmesebben is eltolthaték volna pihenő idejüket. De ők most nem annyira pihenni akarnak. Mért különös módon érdekli, foglalkoztatja őket Erdély. Lázaz izgalomban kutatnak itt valami után. Mintha misztikus homályban, önkéntelenül fürkésznék a rejtélyt. A titkot, amit a halgatás, a furcsa zárkózottság, a mély tekintet, a jövőbeni szemek hordoznak nehéz terheggel. Kíváncsiak, hogy mi is az eredője ennek a magatartásnak, mi is szülte, mi sugallja azt és mit akar vele az erdélyi ember?

A beszélgetés itt hirtelen félbenmaradt. Indulást jeleztek és mi futó kézzorítással bucsúztunk. Azóta nem látam, nem is hallottam felőle, míg most egy levélben jelzi, hogy a karácsonyi ünnepeket itt Erdélyben szeretné töltetni. Érdekes, hogy kedves bejelentését meg is indokolja, mintegy folytatásként a nyáron abbamaradt beszélgetésnek.

— A nyáron már megmondtam, hogy mi miért jövünk annyian — írja többi között. — De kedves barátom, miért nem kerekedtek utra ti is?

— Hiszen úgy várunk benneteket. Ha látod volna azt az erdélyi óriás gyermekcsereget, akit az egykori trianoni országreszekben a nyáron karjainkba zártunk, azt az igazán szülői szeretetnek mondható vonzalmat, amivel a magyar jövő legszebb reményeit fogadtuk, akkor ti is engednétek a merevségből. Milyen nagy szükség is lenne rátok! Hogy beüljétek a minisztériumokba, pécsi, vagy budapesti városokba, a megyékbe, a kereskedelmi és iparkamarákba, az állami és magángazdasági élet száz és száz órájára, hogy azt a rengeteg élettapasztalatot, azt az oly súlyos küzdelem árán megszerzett, tisztult magyar életszemléletet kifejezhessétek. Hogy szívós, kitartó munkáttal előbbrevigyétek a társadalomszervezés ügyét és megvessétek a szociális kiegyenlítődés eszméit és gyakorlati alapjait. Mert mi csak hallunk a ti nemes tulajdonságaitokról. Csak olvasunk róla. Sajnos, csak hírből ismerjük. Pedig legfőbb vágyunk, hogy élő valóság is legyen belőle.

— És ezt mindennél inkább kívánjuk. Hiszen miközben mi mindenütt ott vagyunk Erdélyben, kezdve a szovátai gyöngyösbokrétától a dohánytőzsdéig, a közhivataltól, a gazdasági élet bármelyik ágáig, az állami koncesszióktól a közéleti méltóságokig, az alatt ti csak azzal a székely népfelkeléssel jeleztétek a nagyvárosok bérházrengetegében, amely a felszabadulás óta kelet helyett nyugatra vándorol kenyerért, de ezen túl bizony sehhol semmi... Makón, vagy Kecskeméten kutatom az Erdélyből oda került nagykereskedőt, ipari vállalkozót. Deh, recenben a közigazgatási, vagy pénzügyi tisztviselőt — mert sehhol senki. Még az üdülőhelyeken is alig fordul meg valaki.

A levél tovább példáz: — Lám, a fevidékiek — írja — másképpen cselekedtek, mert azoknak sok jeles képviselője költött ki végérvényesen Budapestre. Közülük nem egy vezető munkahelyen ül ma is, s így a maguk élettapasztalatait, mintha hatásosabban tudnák a felvidékiek kisugározni az egész magyarság felé, mint az erdélyiek. Valahogyan közelebb jutottunk egymáshoz, jobban megismerjük egymást.

— Valamit várunk egymástól, valamivel kölcsönösen adósok vagyunk egymásnak.

Hogy mi is ez, bizony nehezen fogalmazhatnám meg. De ösztönösen érzem, hogy valaminek történnie kell, ami még késik.

— Kedves Barátom! Az ünnepekre szeretettel várak. De szeretettel várnak Erdélyben minden magyar embert bárhol, bár mikor, és bármilyen küldetéssel, vagy céllal jönnének is. Hiszen az erdélyi kérdés egyik sarkpontja éppen az, hogy ide csak jöjjenek magyarok, de innen ne távozzék el és ne faragjon magának koldusbotot senki. Itt sosem lehetünk annyian, hogy elegendő vőnánk.

Annak a páratlan ragaszkodásnak, vonzalomnak és szeretetnek viszont, ami minden más magyar ember részéről Erdély iránt megnyilvánul, itt méltó jelentőséget tudunk adni. Hiszen ez az, ami Erdély örök magyar biztonságát és a mi nyugalomunkat adja. Ez mondja meg, hogy mennyire egyek vagyunk és mennyire elválaszthatatlanok. Hogy a sors a tájak különbözőségét éppen azzal hidalja át, mennyire egyé teszi benne az embert.

— Kedves Barátom! Levelednek van olyan tétele is, amellyel ösztönöz megvallva — nem érthetünk egyet, Nagyon finoman ugyan, de mintha azt éreztetné, hogy az országot, az egész magyarságot, az igazi magyar képességeit kibontakoztatásuk csak az ország fővárosában, Budapestben lehet elképzelni. Ahhoz tehát, hogy Erdély egészét nyújtson a magyarságnak, Erdély legjobb fiainak fel kellene költöznie a fővárosba. Ez az, ami nem értünk egyet, mert legjobb hitem szerint Erdélyből is éppen olyan eredményesen, — ha nem jobban — lehetne dolgozni az egész magyarságot — mint a fővárosban. Ha ennek természetesen megteremtjük a sajátos feltételeit is. Ha például Erdély hangja és szava nem áll meg a Királyhágónál, hanem az éter hullámain, vagy az újságok hasábjain bejárja az egész országot, ha a zene és a nyelv Erdélyi férfiak megfelelő irányító helyre kerülnek, természetesen méltó hatáskörrel.

Az erdélyi ember tehát maradjon csak itthon. Vezető helyre azonban szívesen bocsátanék utra mind az arravalókat, legyen az minisztérium, vagy pécsi megyeháza az ipar, vagy a kereskedelem munkaköre, a szellemi élet fáklyahordozója, vagy a népi munka, a népi szöveget gyakorlati munkája. Nem tudom, hogy kiket szöveztettek volna eddig ilyen pozíciókba, de egy bizonyos, hogy a meghívás nem lenne elutasítás. Más kérdés azonban, hogy Erdélyben vezető helyeken, vagy a gazdasági élet fontosabb posztjain mi az, amire a saját erőnkkel is fel lehetünk, s vajon ki is lenne hivatottabb az ilyen tisztviselésre.

— Kedves Barátom! Elismerem, hogy helytálló a megállapításod: valamit várunk, valamivel adósok maradtunk egymásnak. En ezt úgy fogalmaznám meg, hogy a teljes, kölcsönös megismeréssel, ami szintén nem történhetik meg egyik pillanatáról a másikra és talán még egy-két esztendő alatt sem.

— Hogy is történt? A felszabadulás után néhány hétig a magyar sajtó testvér szerzetének pénzselő tüzeiben izzott Erdély. Utána azonban egyszercsak elhaladt a sajtó hangja s mire a magunk belső életét kellett volna bemutatnunk és a dolgozó Erdélyt megismertetnünk, már csak itt-ott elvétve és csak gyéren jelent meg egy-egy komolyabb erdélyi vonatkozású írás. Ez a hallgatás pedig bizony hozzájárult ahhoz, hogy a közcsend érdeklődés és a megismerés hullámverése kissé csendesebbé vált s egymást nem úgy láthattuk meg, mint amilyenek felrajzoltuk, és mint amilyenek valóban vagyunk.

— Amióta a magyarságról beszélünk és tudunk, ezt a népet mindig a kard és a toll védte és segítette át veszes időkön. Ebben a helyzetben Erdély most a magyar toll harcosaihoz fordult, jöjjenek ők és segítsenek nekünk és segítsenek rajtunk. Erdély három népi gazdasági szervezetének meghívására október első felében — mint ismeretes — harminc pesti, délvidéki, szegedi, pécsi, miskolci, kecskeméti és debreceni magyar vezető újságíró látogatott el egy hétre Erdélybe, hogy a három népi szervezet mindennapi munkájának tükrében lássa meg az országépítő Erdélyt. Ez pedig vígye hírül és adja tudtúl a többi magyar tájakra is. Három esztendő múltán mégiscsak elkövetkezett az, aminek az első évben kellett volna

Harczárskor...

a nedves, hűvös levegőtől
könnyen megfázhat,
tehát:

**Minden házba
ASPIRIN**

BAYER

meg történnie. És amint beszélünk erről a kérdésről, sok, előtűnik érthetetlen jelenség kap érthető magyarázatot.

— Bizony nem rajtunk mulott, hogy Erdély igazi nagy problémái csak most kapnak teret a sajtóban. Emlékezzünk csak a visszatérő követő hónapokra és az idők uralkodó szempontjait. Erdélynek csak egy része tért haza és az is különös ázban égett. A helyzet pedig nem engedte meg, hogy Erdély sebeit ország-világnak mutogassuk. Mert bárhogyan is szólalunk meg, a mult szellemét mégsem lehet elűzni, az mégiscsak kísért. Erthető tehát, ha a fájdalom, a sajnás, a sok hiány és nélkülözés, a mult szörnyű küzdelmei nem kaphatnak akkor hangot. Ma azonban más a helyzet.

— Ma valóban más a helyzet, hiszen aki nyomon követhette a budapesti és a vidéki magyar sajtót, a megnyugvás és a megelégedés biztonsgatásával mondhatja el, hogy a magyar toll harcosai olyan példamutató egyöntetűséggel sorakoztak fel Erdély nagy életkérdései mellett, s olyan fanatizmussal írtak Erdély történelmi jóvátételének mindezek előtt és felett álló szempontjairól, hogy ez a magatartás, amit a magyar toll harcosai ennek a szörnyű világégésnek a kellős közepén juttatnak az erdélyi kérdésben megmutattak, például szolgálhatna. A látogatás után a milliós példányszámu magyar sajtó heteken át írt arról, hogy milyen az erdélyi magyar ember mindennapi élete, közösségi életfor-

mája, munkája, gondja és szívverése. És hogy ez az élet nemcsak Erdélyé, hanem az egész országé. Talán még csak akkor szóltak ilyen dédelgető melegséggel és ilyen rajongó csodálattal róla, amikor küzdöttek érte. A magyar közvélemény ebből a tanulmányutból talán többet tudhatott meg Erdélyről, mint az egész elmúlt három esztendő alatt. Helyesen is jegyezte meg valaki Kézdivásárhelyen, amikor a magyar sajtó képviselőit üdvözölte, hogy a fogadtatást ne tekintsek a szokásos ünnepek kopott és üres formáinak, hanem egyesgyedül az igazi tiszteletnek és nagyrabecsülésnek a jelét lássák csak meg benne. Mert Erdély teljes újjáépítéséhez és beépítéséhez a magyar toll építő ereje és védelme nélkülözhetetlen.

— Kedves Barátom! A teljes megismeréshez ime így történt meg az első, jelentőségében legnagyobb lépés, amit bizonyára a továbbiak követnek majd. Aljon itt tanulságul az ő tisztánlátásuk. Négy szóban jelölték meg mindazt, amit láttak, hallottak, tanultak s amiben a tanulmányút eredményét összefoglalhatják. Ez a négy szó pedig így hangzott: „Erdélynek mindenben igaza van!”

— Az a harminc magyar újságíró, aki küldetésben járt Erdélyben, célt ért. Mivel is fizethetne érte Erdély, ha nem a háza és a tisztelet ragaszkodó érzésével.

— Harminc magyar újságíró elindult és ezzel egy régen esedékes nemzeti folyamatot indított el...

Endo japán altábornagy szerint a japán pilóták hősiessége ellensúlyozza az amerikaiak számbeli fölényét

Tokióból jelenti a DNB: Endo altábornagy, a fegyverkezési minisztérium légi fegyverkezési osztályának főnöke, a Német Távirati Iroda tokiói képviselőjének adott nyilatkozatában kijelentette, hogy az amerikaiak a japánokat nem tudják nyugtalanítani a repülőgépterhelésről kiadott csillagászati számokkal.

Az altábornagy megerősítette, hogy az amerikaiak szintén nagy reményeket vetnek abba, hogy repülőgépeik tömege az ellenfelet elnyomja.

Igaz, hogy az amerikaiaknak most több repülőgépük van, mint Japánnak, ez azonban nem befolyásolja a japánokat. A japánok ugyanis le tudják győzni a számbeli fölényt egyrészt jobbminőségű gépeikkel, másfelől azért, mert a japán pilóták kitűnő kiképzésben részesültek, nagy tapasztalatokkal rendelkeznek és haláltusát vívó hősiességgel harcolnak.

A japán légifegyvernem elért eredményei azt bizonyítják, hogy a hadihajó tehetetlen a repülőgépekkel szemben.

Azokat a feladatokat, amelyeket tengeri harcoknál eddig kizárólag a hajóegységek teljesítettek, most nagyrészt a repülés látja el. Ezért az amerikaiaknak nem sokat használnak a sok repülőgéphordozó

hajót építenek. Japánnak a Csendes-Oceánon számos el nem süllyeszthető repülőgéphordozója van, amelyekről a hajóegységeket megtámadja és megsemmisítheti. Endo végül kiemelte, hogy a japán repülőgépek milyen kevés veszteségeket szenvedtek a legutóbbi légi csatákban.

Amíg Ön alszik,
DARMOL
dolgozik

GARANTÁLT

MINOSEGU

BÚTOROKAT KAPHAT

András János

műbútorasztalos

Jókai-u'ca 17. szám. Telefon: 27-87.

Üzem: Deák F.-ut. a 4. Telefon: 43-87.

Tekintse meg

Jókai-u. 17. sz.

alatti helyiséget, ahol

kész bútorokat

állandóan raktáron tartok

Megrendeléseket a legpontosabban eszközlök.

HIREK

Vasárnap délből nyílik meg az erdélyi képzőművészek kiállítása

December 12-én, vasárnap 12 órakor nyílik meg Kolozsvár város Műcsarnokában az erdélyi képzőművészek karácsonyi képzőművészeti kiállítása. A kiállítást dr. vitéz József Ferenc királyi herceg személyesen nyitja meg. A kiállítás iránt, amelyet egyébként a Méhkas Diák-szövetség rendezett meg, városszerte nagy az érdeklődés. Előreláthatólag sok műtárgyat fog a közönség megvásárolni, miután a kiállításnak a karácsonyi vásár idejére való helyezése éppen azt a célt szolgálja, hogy a közönség művészeti szempontból értékes és karácsonyi ajándéknak alkalmas műtárgyakat vásárolhasson.

DÉLUTÁN 5 ÓRAKOR KEZDŐDIK AZ ELSŐTÉTITES ZÁGRÁBBAN. Zágrábról jelentik. Most megjelent rendelet értelmében december 10-től Zágrábban az elsőtétítés délután 5 órakor kezdődik és reggel 7 óráig tart. (MTI.)

Selyempapír,

staniol-társasjátékok

Borosnál, Deák Ferenc-u. 18

ISMÉT MEGSZIGORÍTOTTÁK AZ ÉJ-SZAKAI KÖZLEKEDÉST A SZERB BÁNSÁGBAN. Zágrábról jelentik: Mint Belgrádból jelentik, a nagybecskereki német körletparancsnokság rendeletet adott ki a bányászati rendőri záróróról. Eszerint az egész Bányában a fehértemplomi és az urvini járás kivételével reggel 3 órától este 23 óráig lehet közlekedni. 23 órakor minden nyilvános helyiséget bezárnak és reggel 3 óráig tilos a lakosok és járművek közlekedése. (MTI.)

* **A Dési Mentelepparancsnokság** folyó évi december hó 21-én, 9 órakor Désen, a marhavásártéren egy darab 12 éves, rónus fajtájú, pej színű, 171 cm. magas, herelt lovat fog a legelőre igérőnek elárverezni.

ENGEDÉLY NÉLKÜL BORJUT VÁGOTT — 3000 PENGŐ PÉNZBÜNTETÉS. Haraga Jenő mérai mézárós szeptember 10-én engedély nélkül egy bivalyborjút vásárolt és Simon Anna, valamint Sándor András mérai lakosok segítségével kiárúsította. A törvényszék egyes uszorabírája, Sebessy Gábor dr. Haraga Jenőt 2000 pengő, két társát 500—500 pengő pénzbüntetésre ítélte. A borjubort elkobozta a törvényszék.

Cíánoz

és veszélytelen gázakkal írt DEÁK mérnök Kolozsvár, Hitler-tér 1. Főlelelet. Telefon: 27-00.

* A kolozsvári uszorabírók egyesbírája. B. 11:1—1942-6. szám. A MAGYAR SZENT KÖPONA NEVÉBEN. Árdágitó visszaélés vétsége miatt Bixenspanner Emil és Társa ellen indított bünygyben a kolozsvári uszorabírók egyesbírája nyilvános főtárgyalás alapján meghozta a következő ítéletet: I. Bixenspanner Emil, 30 éves, izr. vallású, mócsi születésű, kolozsvári lakos, magyar állampolgár, szűcsmeister foglalkozású, nős, katonai volt, vagyonatlan, ir-olvas. — II. Bixenspanner Márton, máramaroszi születésű, kolozsvári lakos, 61 éves, izr., nős, magyar állampolgár, tejkereskedő, ir-olvas, vagyonatlan, vádlottak bűnösök az 1920:XV. t. c. 1. §. 1. bekezdésének 1. pontjában ütköző árdágitó visszaélés vétségében. Az uszorabírók egyesbírája ezért: Bixenspanner Emil vádlottat az 1920:XV. t. c. 1. §-ának 2. bek. és az 1940:XVIII. t. c. 9. §-a 1. bekezdésének 1. tétele, az 1920:XXVI. t. c. 7. §-ának 2. bek. alapján a BTK. 92. §-a alkalmazásával 100 (egyszáz) pengő pénzbüntetésre, mint főbüntetésre; Bixenspanner Márton vádlottat az 1920:XV. t. c. 1. §. 2. bek., az 1940:XVIII. t. c. 9. §. 1. bek. 1. tétele és az 1926:XXVI. t. c. 7. §-a 2. bek. alapján a BTK. 92. §. alkalmazásával 400 (négy száz) pengő pénzbüntetésre, továbbá mindkét vádlottat 2—2 (két-két) évi hivatalvesztésre és politikai jogai gyakorlásának ugyanilyen tartamú felfüggesztésére, mint mellékbüntetésre ítéli. Kolozsvár, 1942. évi április hó 28. napján. Dr. Vitos Pál sk. kir. tsvszéki tanácselnök, uszora egyesbíró. A kiadmány hitelű kiadó. 3541

BÉLYEG ÜZLET!!
Világvárosi választék.
Szolid árak. Albumok,
bélyegkellékek rakta-
ron. HERCZEG ER-
NŐNÉ bélyegkereske-
dő, Dávid Ferenc-u. 12.
Vétel! Eladás! Csere!
Telefon 10—69.

Sűrű sötét az éj, dühöng a déli szél...

de szobánkban mindent elfelejtünk,
ha van egy új Philips rádió.

PHILIPS RÁDIO

CSEKEY PROFESSZOR RÁDIÓELŐ-ADÁSA. December 11-én, szombaton este 20 óra 10 perckor Budapest I. hullámhosszán dr. Csekey István, a kolozsvári egyetemen a magyar közjog ny. r. tanára fog előadást tartani „75 éves a nemzeti-ségi törvény” címmel.

AZ UNITÁRIUS NŐSZÖVETSÉG MŰSOROS DÉLUTÁNJA. Jól sikerült műsoros estét rendezett tegnap az Unitárius Nők Szövetsége a Nőszövetség Kossuth Lajos-utca 7. szám alatt lévő helyiségében, a karácsonyi szeretetmunka javára. Raffay Andrásné zongoramegnyitóját után dr. Gelei József egyetemi tanár, egyházi főgondnok „A család jelentősége a nemzet védelmében” címmel tartott igen értékes előadást. Jancsó Adrienne erdélyi költők verseit szavalta. Utána ismét Raffay Andrásné zongorázott mély átérzéssel és virtuozitással. Gyulay Zoltánné zároszávaival fejeződött be a jólsikerült műsoros est.

NYUGTÁZÁS. Az utóbbi 48 órában az alábbi szeretetadományok érkeztek szerkesztőségünkhöz: A Honvéd-utcai állami óvoda a Horthy-ünnepély bevételeit, 57 pengőt a Vöröskeresztnek ajándékozta. Ugyancsak a Vöröskeresztnek adományozta a Horthy-ünnepély bevételeit a Szenci Molnár-utcai és a Kend-utcai állami óvoda is. Az előbbi 38 pengő 24 fillért, az utóbbi pedig 35 pengő 92 fillért adományozott a Vöröskeresztnek. A nemeselekké szeretetadományokat ezután nyugtázzuk azzal, hogy azokat kiadóhivatalunk rendeltetési helyére juttatta.

HASBALÓTTE MAGÁT GHICA VOLT ROMÁN KÖVET. Bukarestből jelentik: Nikolaje Jon Ghica nagybirtokos, nyugalmazott román követ és meghatalmazott miniszter 82 éves korában gyógyíthatatlan betegsége miatt öngyilkosságot követett el. Vadászfegyverével hasbalótte magát. (MTI.)

* **DR. AMIRÁS ALADÁR** Tordáról menekült ügyvéd, Kolozsváron, Deák Ferenc-utca 51. szám alatt ügyvédi irodát nyitott. (Bejárat a Bethlen-utca felől.) 04176

Karácsonyra!

**KRISTÁLYT
PORCELLÁNT
KERÁMIÁT**

igen jutányosan szerezhethet be
Máthé József

üveg- és porcellánkereskedésben, Uni-u. 16, Tel. 27-96

* **A kolozsvári Zenekonzervatórium elsőfoku zenekolájában** december 12-én, vasárnap délelőtt 9-től 11-ig felvételi vizsgák tartatnak. Jelentkezni Mussolini-ut 5.

Óvadéksikkasztásért háromhónapi fogházat kapott egy vendéglős

KOLOZSVÁR, december 11. Kassai Károly, Trefor-utca 37. szám alatt lakó vendéglős, az „Égető” étterem volt bérletét, óvadéksikkasztás miatt vonta felelősségre a törvényszék egyes büntetőbírája, Lenher Richárd dr. törvényszéki tanácselnök.

A vádirat szerint Kassai Károly 1942. december havában alkalmazottai közül Vida Margit felirónótól 600 pengő, Bot Róza felirónótól 1500 pengő, Ötvös Margit felirónótól 500 pengő, Benedekfi Károlyné ruhatarostól 300 pengő óvadékokat vett fel és a pénzt üzletébe fektette. Mikor a vendéglős megbukott, nem tudta az óvadékokat visszafizetni.

MEGZAVARODOTT AZ ELMÉJE ALJECHINNAK. Zürichből jelentik: A Svájci Távirati Iroda jelenti Madridból, hogy Aljechin sakkvilágbajnokot, aki nemrégiben sakkbemutatók rendezésére megbízás céljából Spanyolországba érkezett, beszállították egy Madridi környéki kórházba. Aljechinnek egy idő óta elmezavar jelei mutatkoztak. (MTI.)

50 SZÁZALEKOS VASUTI KEDVEZMÉNY A KOLÓZSVÁRI DIVATBEMUTATÓ NAGYVÁRADI ÉS MAROSVÁSÁRHELYI LÁTOGATÓINAK. Az IBUSZ-tól kapott értesülésünk szerint a n. kir. kereskedelmi és közlekedésügyi miniszter ur. a kolozsvári divatbemutató nagyváradi és marosvásárhelyi szakmai iparos látogatóinak 50 százalékos vasuti kedvezményt adott. Nagyváradról 150 és Marosvásárhelyről ugyancsak 150 szakmai iparos utazhatik kedvezménytel Kolozsvárra a divatbemutatóra. A kedvezmény olyképpen vehető igénybe, hogy a szakmai iparosok a helyi iparhamarék névre szóló utalvánnyal és a Kolozsvárig megváltott egész jeggyel jelentkeznek a divatbemutató pénztáránál, ahol a belépőjegy megváltása után a MÁV kolozsvári üzemeltetőjének kirendeltsége az egész jegy bevonása mellett a visszautazásra szabadjegyet szolgáltat ki. Nagyvárad és Marosvásárhely szakmai iparosai, értesülésünk szerint, nagyszámban fogják igénybe venni a biztosított kedvezményt.

IDŐSZERŰ KÉRDÉSEKKEL FOGLALKOZOTT A MINISZTERTANÁCS. A kormány tagjai Kállay Miklós miniszterelnök elnöklésével csütörtökön délután 6 órakor minisztertanácsot tartottak. A minisztertanács időszerű kormányzati kérdésekkel foglalkozott és a késő esti órákban ért véget. (MTI.)

Vádat emelt az ügyészség még egyrendbeli csalásért is Kassai ellen, mert Lebócz Pál tisztviselőtől felvett 5000 pengőt azon a címen, hogy a tisztviselő menyasszonyát, Hóry Máriát üzletében tisztviselőnek alkalmazza, azonban ígéretét nem váltotta be, de a pénzt elköltötte.

A törvényszék bizonyítottan vette a vádlott bűnösségét és Kassai Károlyt háromhónapi fogházra ítélte, de a büntetés végrehajtását háromévi próbaidőre felfüggesztették. Enyhítő körülményként vette figyelembe a bíróság a vádlott magas korát és azt, hogy az okozott kárt mindenkinek megtérítette. Az ítélet jogerős.

A REF. NŐSZÖVETSÉG KARÁCSONYI BAZÁRJA. A Ref. Nőszövetség szokásos karácsonyi bazárja vasárnap délután 4 órakor nyílik meg a Király-utca 24. szám alatti helyiségben. Tekintettel a fahányra, a bazár csütörtökön már bezárul. A bazárt felkereső közönség részére büffé áll rendelkezésre. A büffében tea és kiutóskálacs kapható.

Kényes igényű hölgyek

**Dr. Kirnbauer
Rezsőné**

női divatszalonjából
öltöznek,

Rákóczi-út 21. Telefon 35-53.

03872

FELFÜGGESZTETTEK A KARÁCSONYFÁK SZÁLLÍTÁSÁT. A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter rendeletet adott ki, amelyben a rendkívüli szállítási viszonyokra való tekintettel, a karácsonyfák postai szállítását további intézkedésig felfüggeszti. A rendelet kihirdetése napján lép hatályba. (MTI.)

VEGETÁRIÁNUS ELŐADÁS. A Magyar Vegetáriánus Egyesület erdélyi csoportja december 13-án, este 7 órakor, a Kossuth Lajos-u. 7. sz. I. emeleti előadótermében előadást rendez. Az előadás tárgya testi és lelki, illetve egészségi és lélektani vonatkozású. Belépődíj nincs.

Templomí hangverseny Marosvásárhelyen

December 8-án megkapó művelvezetben volt része Marosvásárhely kulturális közönségének. A román kat. templom zsufolásig megtelt Marosvásárhelyi ének- és zeneszerető közönséggel. Ott többek között József Ferenc főherceg is. A kiváló templomi énekkar Harmath 150. zsoltárát, L. G. da Viadana „Örvendő zsoltárát” adta elő nagy hozzáértéssel. Klicska József zenetanár, orgonaművész Silver: Jubilate Deo! és saját szerzeményét: Choralis Fantasia, játszotta a most megújított orgonán. Szólószámokat énekelt Dudutz Ágnes és Harmath Sándor. A kórust Tóth Sándor karnagy vezette. A hangverseny keretében Dr. Bálint József szentszéki tanácsos, országgyűlési képviselő mondott ünnepi beszédet. Bíró Ármán egyházigazgató és Tóth Sándor karnagy nagy érdeme a jólsikerült templomi hangverseny.

SZABADDÁTETTÉK A HUSFOGYASZTÁST ROMÁNIÁBAN. Bukarestből jelentik: A katonai és polgári ellátási államtitkárság rendeletet adott ki, amelylyel megváltoztatta a marha-, sertés- és juhhus fogyasztására nézve eddig érvényben volt korlátozásokat. Eddig ugyanis csak kedden, csütörtökön, szombaton és vasárnap volt szabad ezeket a húsféléket fogyasztani. Az államtitkárság rendeletét most a korlátozó intézkedést hatályon kívül helyezve megengedte, hogy a marha-, sertés- és juhhus a hét bármely napján lehessen fogyasztani.

* **AZ ERDÉLYRÉSZI HANGYA KÖZPONT** azonnal belépésre kiegészítő üzletvezetőket keres. Javadalmazása kb. 300—350 P. havi fixfizetés, kiküldés idejére 12 pengő napi díj. Az igazolt utiköltségeket a központ megtéríti. Pályázhatnak olyan 25—35 éves életkorú, jómegjelenésű, szakképzett kereskedők, akik összes okmányaikat be tudják szerezni és legalább 2000 pengő óvadékkal rendelkeznek. Pályázatok a központ Szövetkezeti Osztálya címre, Marosvásárhely, Sándor J.-u. 8. küldendők. Személyes bemutatkozás előnyös. Gy. 1064

OLCSÓ ÁGYTOLL!

Tarka fosztani való 1 P. jobb puha tarka toll 1.90 P. sokkal jobb 3.80 P. Szürke vegyes 7 és 9 P. Fehér fosztott pehelyes 17—20—23 P. Szállítja 5 kg-os csomagolásban postán utánvétellel bérmentve. Köztisztviselőknek 3% engedmény. Özv. Bódy Lajosné ágytollvállalata, Kiskunfélegyháza, Brassó-u. 26. sz.

AZ EGYETEMET ÉS FŐISKOLÁT VÉGZETT MAGYAR NŐK EGYESÜLETE kolozsvári csoportja december 12-én, vasárnap délelőtt negyed 12 órai kezdettel a református leánygimnázium hajztermében (Király-utca 26. sz.) előadást tart. Szabó Dezsőné dr. Kispál Magdolna, az egyetem finn lektora Finnországról és dr. Gyulay Zoltánné Grätz Márta a finn Lotta-szervezetről tart előadást, amelyre tisztelettel meghívja a tagokat és az érdeklődőket az elnökség. A belépés díjtalan.

FORGALMI KORLÁTOZÁSOK A BOLGÁR VASUTAKON. Szófiából jelentik: A bolgár államvasutak vezérigazgatósága közli, hogy december 12-től kezdődően számos fontos bolgár vonalon több helyi, személy- és gyorsvonatösszeköttetést, illetve járatot szüntetnek be. (MTI.)

Évvégi mérlegét

idejében készíttesse
elő vagy nézesse át

Dr. Pintér István

könyvelési irodájában, Fűrdő-u. ca. 25.
Telefon: 25—26.

ZATHURECZKY GYULA RIPIORTJA:

Látogatás bajlatta földön, ahol a mosolygó Istenre kacagnak az emberek

SZÉK, 1943 december.

Vasárnap. A szamosújvári barokk házacskaik félig hunyt ablakszemekkel bámulnak a feltűrt Főtérre. Kupacba hányt kövek, földhányások, értelmetlen árkok. Rendeznek. Bizony idejekorán. A csatákos járdán alig lézeng néhány ember. Két rendőr nézi meg alaposan a gépkocsit. Rajta van az „Ü” betű. Nem szólnak semmit. Egy rongyos rikkancs árulja derűsen a legfrissebb lapokat. A szája sarkában tövig szivott szivarcsutka fityeg. Ha elolvasta volna szegény Raoul Francé posthumus irását a Pester Lloydban a szivarcsutka veszedelméről, bizonyára eldobná. Így azonban nagyokat pöfékel belőle és nem törődik vele, hogy négysezer mennyiségű nikotint szállít a füst a tüdejébe és gyomrába. Mi vagyunk az első vevői... pengőből sem tud visszaadni. Szamosújvárt nem kapkodják ilyenkor a lapokat. Egy magányos fiatalember mészlik tea és pástétom mellett a vendéglőben, ahová betérünk egy kissé melegedni. Kihalt a város... a szamosújváriak ilyenkor templomoznak. Oda kergeti őket a régi félelem, amely elől idáig menekültek s oda hívja őket a hála, hogy ide menekültek. Kietlen a város a ringó járásu örmény leányok, telt aszszonyok és vállas, fekete férfiak nélkül.

Négyezer magyar előtt nyílik meg az élet kapuja

Nézelődünk egy darabig, aztán megindulunk Szék felé. Azokhoz, akiknek ősei valamikor alapították ezt a várost. Kemény, harcos magyarokhoz, a székiekhez. Nem tudni mikor és milyen veszedelem elől vették be magukat a rengetegbe, eldugott szűk völgyben kezdve új életet. Lehet, hogy Koppány, vagy Ajtony népe voltak és a véresen hódító kereszt elől mentették oda magyar pogányságukat, de lehet, hogy már a keresztet védve menekültek a tatár hordák első hullámai elől. Ki ennek megmondhatója? Fiatal tudósok kutatják Szék történetét, s csakánnyuk nyomán csodákat regél a föld s kalapácsuk csendülésére megszólalnak a kövek. Mesélnek arról, hogy az Isten háta mögé szorultak az őket lassan körülölelő idegen tenger halálos hullámvéréseben, miképpen maradtak meg ezek a magyarok s miképpen őrizték századokon át híven a multat.

De bennünket a jelen érdekel. Vigan gurul a gépkocsi az új műuton, amely mint ütőer köti össze a székieket a magyar étellel. Hosszu ez az út és hosszú és örömtelen a története is. A mult esztendőben még bivalyok húzták Székre a gépkocsit s ha lehullott az ősi eső, a szekerese is csak végső esetben vállalkoztak az utra. Halálosan, áthághatatlanul zárult a gyűrű a székiek köré. Aztán a visszatérés után nagynehezen, igen nagyon nehezen megindult az út építése. Kevesek érdeke előzdött ahhoz, hogy négyezer magyar előtt megnyíljon az élet kapui. Volt, aki nyíltan meg is mondomta, pedig éppen az ellenkezőjét kellett volna mondania és főleg cselekednie, mint amit mondott s cselekedett. De hát megszokott magyar baj ez: nem mindig a megfelelő ember kerül a megfelelő helyre s csodálatosan a meg nem felelők tudják magukat felfelé a legmegfelelőbbeknek feltüntetni. De mindegy, most már tustünk rajta s azon is, hogy előszörre „üzletet” akartak csinálni az utból. Lehet, hogy az üzlet jól sikerült, de az elkészült út megcsúszott s a homokkőből épített hidak szétomlottak az első fagy után. Ott hevernek most is a homokkőablák az új betonhidak mellett. Emlékeztetnek egyre s másra s talán arra is, hogy valaki, vagy valakik talán felelősek.

Lágy hajlásu hegyek között kanyargunk, elszórt tanyák, apró települések között. Héjják gubbasztanak a novembéri szélben hajladozó kopár faágakon és mint a lehulló kő csapnak rá a vigyázatlan egérkékre. Bivalyok székér nyikorog el mellettünk s a hajtó gyermek hosszan bámszokodik utánunk. Számára még ugyáltszik mindig csoda a halk zúgással gördülő gépkocsi.

Anophelesek támadása

Jobbkézre széles mezősi tó tükre csillan fel acélos kéken a nádrengeteg mögül. Bogár után kapkodó halak csillannak meg néha a tükren s a bogár tragédiáját csak lassan elhaló remegő vízgyűrűk jelzik. Ki tudja, mi lesz ezidén a nádal... nincsen vasdrót s pangani fog sok minden mellett ez az iparágis. Pedig ide mi minden, kerülhetne...

ipar, a tó partjára épülő nyaralók, haltenyészet, vizen sikló kakajok és apró vi-torlások. Megindulhatna a pénz a székiek felé s megindulhatna maga az élet. De most csak héjják vadásszák a mezei egéret s halak kapkodják a szunyogokat, lehet közöttük az Anopheles maculipenniseket, a malária hordozóit is.

Az utolsó szerpentin után feltűnik a széki templom tornya. Nemes torony, valamikor a XIX. században építették a magyarok. De balkézre az ut mentén román házak sürűsödnek. Az egyik 1943-ban épült közülük. Itt a felvégi nyomorban megkapaszkodott a románság. Nem voltak elég erősek a hullámtörők s meggyengültek különösen az utóbbi huszonkét évben. Apró fatemplom húzódik meg hegyes tornyával a domboldalban. Előrs, elöretolt bástya, a hódítás jelképe. De

Gyermek, gyermek, gyermek...

Széken is vasárnap van. Zugnak a harangok és ősi viseletükben mennek a sáros utcán az Urat imádni nemesebb viseletükben a székiek. Szép szál legények, tatárarcú leányok s menyecskák, csodát ígérő ringó járással. S az uton kacag az ígért beváltása: a sok-sok széki gyermek. Mint a malacfalca, futnak a sárban, kacagva és visongatva, de mégis illedelmesen s öntudatosan. Mosolyogva s barátságosan köszöngetnek, nem vagyunk számukra sem csoda, sem idegen, pedig sohasem láttuk eddig. Gyermek, gyermek, gyermek, öt, hat, nyolc, tíz, tizenegy is egy-egy házánál. Isten ajándéka itt a gyermek s öröme mindenkinek. A felnőttek szeme melegen pihen meg rajtuk s büszkeség csillan fel benne. Mindent, a világon mindent meg kell tenni azért a rengeteg, mosolygó, egészséges magyar gyermekért. Ugyanolyan a viselet rajtuk, mint szüleiken s nagyszüleiken s a szálas férfiak mellett úgy lépegetnek ezek a pöttöm székiek, mint meseországbeli manók, csak a bajusz hiányzik még az orruk alól.

A polgári iskola álma

A fiatal református papnál állunk meg előbb. S amiről a harmadik mondatban már szó esik: a gyermek. Nagy ügye van Széknek. „Elhatározatott”, hogy polgári iskolát kap. Nagy ügy ez, nagyon nagy ügy. Azért megy talán ilyen átkozottul nehezen. Oh, nema jóindulat vagy akarat hiányzik itt az emberekből, vagy „illetékes tényezők”ből”, hanem megöli mindezt a paragrafus. A költségvetési előirányzat. A községi háztartás előirásai s mindazok az előírások, melyeket országos szándékkal találtak ki, hogy aztán sehol se pázoljanak megfelelően a körülményekhez. Kaptafa-elmélet s kettős könyvviteli szigor, alá- és fölerendeltségi viszony, minth csak rosszlelkű osztrák

S vállalni bátran mindent

Mert csodálatos és érdemes nép ez a széki. Ungváry Márton nagyzagdához térünk be. Szép, emeletes háza van, mint minden módos embernek Széken. Lehet, hogy még a Szamosújvárt alapító ősök urbánus szelleme parancsolja számukra, hogy emeleten lakjanak. Csak bent a Székelyföldön láthatunk még ilyen urbánus falvakat. Szép, sima népi butorok. Kopott a gunya a gazdák s viseletes a feleségén is. De úgy fogadnak, mint a keleti fejedelmek szívesen látott vendégeiket. Nem kerül az asztalra sem szalonna, sem mézes pálinka, mint az egyebütt szokás. De ebédre mindenképpen marasztalni akarnak. Illatos husleves és pátkó az ebéd vasárnap Ungváryéknál. Hat gyermeknek örvendeznek ők is. A legényfiuk most jött vissza Berlinből, ahol a bokrétaival járt. Éppen egy légitámadást követő reggelen érkeztek a német fővárosba. Amin a legény leginkább csodálkozott a számára annyi csodát fel-táró világvárosban, az volt, hogy a romok körül nem látott siró embereket. Ugy mondotta, hangtalanul, komolyan mentettek ott, ahol még remény volt a mentésre s úgy járkáltak az utcán a berliniek, mintha mi sem történt volna. De a bokrétaúti ünnepe mégis csak elmaradt. Nem volt kedve azon a napon táncot nézni senkinek Berlinben.

Amiről szó esett, az persze az volt, amiről ma mindenütt beszélnek: a háború nehézségeiről. Anyagiány, elosztási nehézségek, beszolgáltatási bajlódások, futkározás cédulák és iratok után. De

közte és az apró román házak között már vereslenek az új ONCSA-házak téglafalai. Vitézek kerülnek oda s sokgyermekes magyarok. Épül az új gát. Ilyen a sors az ittélő magyarok között s ilyen a küzdelem. Lassu és kimerítő. A támadás nem jó merész lendülettel, hanem lassan, mint a malária, lázakat okoz, gyengít s csak hosszú szenvedés után öl. Nincs igazi gyógyszer ellene, az Anophaleseket kell kipusztítani, vagy menekülni előle egészebb vidékre. Évente rajokban szórja ki magából a széki magyarság a menekülőket, akik elmennek cseledek, munkára, városi proletárnak. Pedig nehezen, nagyon nehezen mennek el, mert kevesen szeretik úgy a földjüket, a százados otthont, a megszokott és megszokott rögöt, mint ezek a szigeten élő magyarok.

generálisok kormányoznak a dolgokat. Megvan az épület, megvannak a tanerők, megvannak a tudományra szomjas gyermekek, s a polgári iskola mégis csak tanfolyam ma is, dési vizsgával, külön vizsgadíjjal, copffal és kinlódással... halálra ítélve, lelket megölően, szándékot csorbítva. Talpalnak és kének a székiek, erélyeskedik a Párt, akarnak a hatóságok, de mégsem születik meg az a darab papír, amely által a tanfolyamból iskola lesz. Meg kell ezt mondani, így kell megmondani és Szék szöszékéről kell megmondani, amely körül négyezer fényes életre érdemes küszködő magyar áll.

A széki tanerők egyhangú megállapítása szerint a népiskola negyedik osztályos gyermekeinek jóval több mint a fele alkalmas arra, hogy „magasabb iskolába” lépjen. Hatvan-hetven gyermek ez egy évben. Olyan hatvan-hetven gyermek, aki a népiskola felsőbb osztályait nem veszi komolyan, mert az nem ad neki lehetőséget a további felemelkedésre. Csak az alsófokú gazdasági iskola, mely ezüstkalásos gazdákká képesíti őket, áll előttük mint egyetlen lehetőség. Pedig a polgári iskola csodákat művelhetne itten. Emelné a közműveltséget s a tervbe vett tanítóképzőből évente tizenöt-husz magyar tanító kerülhetne ki, falusi otthonában tanulva, olyan magyar tanító, aki nem riad meg a falutól, nem menekül el tőle, vállalja azt, amit a városi, vagy város szagolt ember már nem tud vagy nem akar vállalni. Ezeknek a tanítóknak a munkája nyomán falvak, magyar falvak virágozhatnak fel. Olyan falvak, ahová most kötéllal sem tudnak iskolamestert fogni s ha egyik-másik kényszerből, vagy lelkesedésből mégis kötélnek áll, — fél-esztendő múlva megszökik. Ezért kell még ebben az évben kiállítani azt a bizonyos papirost, melynek erejével iskola lesz a tanfolyamból.

Kilenc kacagó gyermek

Kölcsöncsizmákban vágnak neki a falunak, hogy felkeressük a legszegényebb magyart: Soós Márton. Kilenc gyermekkel ajándékozta meg a hazát, a legkisebb közülük akkora, mint a babszem. A dombon áll Soós Márton kékre festett kicsiny háza. A legöregebbek sem emlékeznek arra, mikor épülhetett. Az előtérben kemence áll, valóságos etnográfiai remek.

Soós Márton az udvart rendezgeti nagyobbik fiával, amikor odaérünk. Ugy monrúl nekünk, mintha a Mikulás maga volnánk, pedig lehetnének maga a végrehajtó is. Mosolyogva nyújtja a kezét s az idegen hangokra kifutnak a gyermekek is a szobából. Bizony egy szál ingben, meztelán, de olyan jókedvűen, mintha övék volna az egész világ minden gyönyörűsége. Kiperdül az asszony is. Második felesége Soós Mártonnak. Csinos fiatal menyecske, pedig már öt gyermeknek adott életet. Kivillan fehér fogcsora, amint in-

vítál befelé. Sirúlnak utánunk a gyermekek is s egyszeribe olyan tele lesz a szoba, hogy lélegzetet is alig tudunk venni egymástól. A fiatalasszony vasárnapi lángost sütött éppen a tűzhelyen és teszi az asztalra, ügyesen négyfelé szelve az emeletre rakott palacsintát. Kínál szívesen. Körülvillan a szemem a sok gyermek. Méhnyi manna lehet ez a lángos számukra, fejedelmi vasárnapi lakoma. De mind néznek rám nyíltan, nevető szemmel s ők is biztatnak: tessék szívesen venni. Pirosarcu, egészséges gyermekek, csupa kacagás, csupa derű, csupa szeretet mind. Ölegetik egymást, pedig csak egy tudnak közlekedni, ha át-lépnek egymáson. Isten csodája s áldása ez. Mélyseges emberi bölcsesség és meny-nyei áldás, amit itt látok Soós Márton házában. Az ember maga is olyan, mint a vas. Kemény derűs arcán széles a mosoly és vörhenyes bajusza úgy ágaskodik neki a világnak, mintha haragban volna a gazdájával. Majd elolvad a tekintete, amint végig-végignézi a gyermekeket, hogy számbavegye őket, ami ebben a nagy nyüzsgésben bizony nem egyszerű feladat. A legnevezetesebb közülük Pisti, aki nagyszerűen tud „timpózni” s úgy rugja máris a port, hogy biztos a leg-híresebb táncos lesz a faluban, ha kiserken a bajusza. A többiek énekelnek neki. Estétkint kiülnek a padkára valamennyien s olyan éneklést csapnak, hogy zeng bele a fél falu. Pedig Soós Mártonnak a feleségén és kilenc gyermekén, valamint az omladozó házacska körül az ég világon semmije nincsen. De él szívükben az öröm és lelkükben a hit, s vajjon ki nem cserélne velük? Tapsikolnak a gyermekek amikor az anyjuk kezükbe nyom egy-egy szeletke lángost, de nem esnek neki, hanem áhitatosan morzsolgatják a szájukban, s a nagyobbak a magukéból adnak még a kisebbeknek is. Boldog ember lehet Soós Márton, aki övig áll a magyar földben, hogy onnan ki nem mozdíthatja semmi és senki és kacagva társalog az Uristennel, aki bizonyára jókedvében teremtette őt kilenc dalos gyermekével s mosolygó feleségével együtt. Én legalább nála találkoztam először az életben megvalósult mesével, mely a szegény ember íngérő szől. De lám, a szomszéd határbán már épül az ONCSA-ház Soós Mártoné kacagó boldogsága számára.

Egy sapka és egy bőr

A gazdakörbe lassan gyűlnek össze az emberek. Presbiteri gyűlés is adódott és Széken soha sincsen féltenség. Hol erről, hol arról tanakodnak, ezen vagy amazon munkálkodnak. Csupa derék, inas magyar gyűlik össze a terembe. Kacagnak szívből miközben előadják panaszait. Hiszen bolond dolgok is történnek velük, amin kénytelen az ember mulatni.

Csak nevetni lehet ezen, meg egyéb sok minden is, ami huzkodik a magyart, mint ág a szegény embert. De csak elmúlik mindez, mondogatják, s olyan bizakodóan tekingetnek egymásra, mintha akármelyikük csak egy intére meg tudná kötni a világkéket s a magyart tenné grófnak, minden emberiség fölé. A Gazdakör a Hangya mellett van s srégen vele szemben a zsidó. Rosenzweig. Megpengetem mennyit fogott a székieken a „koreszme.” Bizony nem sokat, mert ma is csak zsidó számukra a zsidó, mint talán ezer esztendeje. Se több, se kevesebb. Kérdem, hogy a Hangya nem akbolítja-e ki hamarosan Rosenzweigit? Nevetnek hangosan a székiek... „Jó, hogy itt vagy a zsidó, mert így mégis csak helyben tudunk megismást vásárolni. Különben be kellene menni minden apróságért Újvárra.” Látják, hogy nem értem a dolgot, mire megmagyarázzák, hogy... a gazdasági élet alapja a hitel. Eszembe jut, hogy ezt már Széchenyi is megmondotta annak idején. Viszont a Hangyának nincsen elegendő hitelkerete. Nem tud beszerezni. Így él a zsidó s így élnek a székiek.

Csendesen beszélgetünk a paplakban a falu vezetőivel. Erdélyiek mind, csak a jegyző került a Hajduságból. De belenőtt a faluba s azt mondja, nincsen különbség a hajduságiak s a székiek között. Ő bizonyára a legjobban tudja, s bizonyára igaza van. A falu fölé hajlunk és hallgatjuk szíve dobbanását. Ütemesen, erősen ver a szív. Csak nagyon mélyről, s tompán. Ezt a szivdobogást kell felerősíteni s hallhatóvá tenni. Hallják meg azok, akik számára mindennél fontosabb a paragrafus, a kettős könyvvitel, a szubordináció s a „tekintély” megőrzése. Mert a mi szívünk, magyar szív ver a széki szíveten s kell hogy mindörökké verjen.

Kodály és Bartók népdalfeldolgozásai

Irta: RAICS ISTVÁN

Sok új kifejezést, sok terminus technikust honosított meg a mögöttünk lévő néhány évtized, de biztonsággal állíthatjuk, hogy *szellemi kultúránk szempontjából* kevés kifejezésnek van akkora fontossága, mint ennek: *népdalfeldolgozás*. Bár a szó maga nem is mondható elég szerencsésnek és magyarosnak, hiszen tudományos nyelvünknek fordításnyelv jellegére hívja fel a figyelmet a német „Bearbeitung” szónak szolgáló átvitele — mégis tartalmi értéke eltalálta a lényegét. Kifejezi ez a szóösszetétel, hogy a népdalnál többről, a népdalnak magasabb sikon való megjelenéséről van szó, amikor népdalfeldolgozást emlegetünk. S a szó árnyékában felsorakoznak az árnyalatok, amelyek bővítik és értelmezik a „népdalfeldolgozás” kifejezés fogalmi jegyeit. Vallomást tesz ez a kifejezés a népi zene és a műzene rejtélyes összefüggéseiről; arról a felszívódási folyamatról, amelyet a népzene minden kultúrában megtesz a mélyebből a magasságok felé; arról a fordított előjeli folyamatról is, amelyet a műzene elemeinek a népzene felé való vándorlása jelez. És vallomást tesz ez a kifejezés a kultúrák történetében oly sorsdöntő differenciálódási folyamatról is, amely szükségképpen megjelenik, valahányszor a nagy kultúrák a fejlődésükre nézve legfontosabb periódushoz érkeznek.

A szó etimológiai értelmének vázlatos megmutatásával mindössze annyit volt a célom, hogy emlékeztetve idézzem a népdalfeldolgozás időn és téren túlnyúló egyetemes értelmét. Az örök népdalfeldolgozásra szeretném felhívni a figyelmet, ha egyáltalán szabad az európai nagy kultúrával kapcsolatban az „örök” jelzőt használni. A középkor derekán virágzó keresztény ének, a troubadourok éneke, a XI.—XIII. század olasz „ars nova”-ja állandó kölcsönösséget mutat népdal és magasabb zene között. A későbbi századok németalföldi kórusművészete, a chanson, a villanella, a frottola, a moresca, a bárdok, skaldok, igricek, énekmondók terebélyes művészete szinte kivétel nélkül „népdalfeldolgozás”, ha nem is éppen a szó mai értelmének és tisztázottságának megfelelő népdalfeldolgozás. Kissé merész általánosítással pedig a zenetörténet legnagyobb távlatú korszakait — akár a korai klasszicizmus, akár pedig a nagyklasszicizmus korszaka — népdalfeldolgozásokból kinőtt korszakoknak mondhatók. Bach, Haydn, Mozart, Beethoven árnyékában ott rejtőzik a népdal, mint örök ihlető és immanens építőelem. A formák születésekor a népdal bábáskodik az európai műzene nagy vajadásainak idején s amikor a formák és tartalmak kimerülően vannak, a romantika ismét népi materiához menekül. Mit tegyenek a „modernek”? Még messzebbre mennék s szinte természetesen kell tartanunk, hogy érdeklődésük erővonalával behálózzák azt az egész világot, amit a szellem térképén eddig üres föltek terra incognitának, ismeretlen földnek, „unexplored”, felfedezetlen, kutatatlan területnek jeleznek.

Az embernek okvetlenül *André Gide* lázadó szavaira kell gondolnia, ha meg akarja érteni és érteni azt a nagy tülekedést, amelyet a modern ember lelkiállatának túreltelensége miatt e felfedezetlen területek megismerésének érdekében mutatott. A mai francia irodalomnak ez az örökifjú vezéregényisége már 1909-ben így kiáltott fel a *Nouvelle Revue Française* hasábjain: „O, árterületek! Uj földek, nehezek és veszedelmesek, de végtelenül termékenyek! Furcsa hatalmak csak a legmagasabb művészet előtt hajol meg — és belöletek fogják születni, jól tudom, a legcsodálatosabb alkotások. Tudom, hogy ti várjátok minket. Mit ér nekem ezentúl a legápoltabb Trianon és a legünnepélyesebb Versailles!”

Igy *Gide*, aki a maga módján végre is hajtott a nagy lázadást és eljutott azokra a termékeny földekre, amelyek csak a nagy folyók, az élet nagy folyóinak árterületeiben találhatók. S a kortársak, akik irodalomban, pikatúrban, zenében és a szellem egyéb területein mind felkerekedtek a századforduló táján, sorra eljutottak a nagy árterületekre, amelyek ezutal sem hagyták cserben a rájuk áhítozókat. A zenében a keleteurópai népek, az ázsiaiak és a primitívek voltak a nagy árterület. Am *Gide* megállapítása annál találobb, mert „furcsa hatalmak” — ahogy ő nevezi előbb idézett mondataiban — valóban csak a legnagyobb művészet előtt hajol meg. Hogy kissé messzi elkanyarodásomból ismét a tárgyhoz közelebbi területre jussak, meg kell itt rögtön állapítanom: bizony *Bartók*, *Kodály* és kivülül legfeljebb *Sztravinszkij* művészetének fényes ereje volt elég ahhoz s kellett is ahhoz, hogy birtokba vegye ezeket a furcsa hatalmakat.

Amíg a népdal az önálló műfajjá vált népdalfeldolgozáson keresztül a modern zeneművészet egyszerű építőelemévé s formai inspirátorává vált, gyűjtésén, megismerésén, rendszerezésén és tudományos feldolgozásán kívül *művészi értékének* kipróbálásán is keresztül

kellett mennie. A folyamatot érdekesen világítják meg a tények. Amikor *Bartók* és *Kodály* 1905-ben végzett első népdalgűjtő útjának eredményeivel hazatért, a frissen megismert népdal szépségétől mámorosan azonnal közölni akarta ezt a meglepő felfedezést és eredményt a világgal. A kutató utra következő 1906. esztendőben kettejük közös művészi munkájának első eredményeként már meg is jelent *Magyar népdalok* címen husz magyar népi dallam, 10 darab *Bartók*, a másik 10 napig pedig *Kodály* feldolgozásában. Ez a kis gyűjtemény mind lejegyzésre, mind pedig harmonizálásra nézve kezdetlegesebb állapotú, mint a későbbi, nagy népdalfeldolgozások. A népi mélosz feltétlen ártalma látszik belőle, a zeneszerző működése teljesen alárendelt, pusztán az egyszerű harmonizálásra szorítkozik. E gyűjteménynek hézagpótló szerepet szántak kibocsátói a magyar háziműsikalás történetében, hiszen könnyed, átlátszó, igénytelen kísérletük éntetlenül hagyta a népi dallamokat, harmonizálásban a lehető legnagyobb korrektséggel alkalmazták a legszükségesebb funkciókat s modern effektusokat a pályájuk kísérleti szakaszába lépő zeneszerzők nem használtak fel. Céljuk a népi anyag egyszerű bemutatása volt s zenepolitikai célja a gyűjteménynek a népdal súlyának lebecsülése volt, a városi álnépdallal szemben. (Zárójelként érdemes megjegyezni, hogy ezt a nemes célt a kis gyűjtemény bizony nem érte el és csekély példányszáma ellenére három évüzed kellett, amíg első kiadása végre kifizogott. S közzismert az a tény, hogy bármi sokféle segítséget kap ma már a népművészet ügye, a kíváncsok eredménye még mindig elég messze van...)

A későbbi népdalfeldolgozások, amelyek *Bartók* „8 magyar népdal” és „20 magyar népdal” című munkáiban és *Kodály* *Zoltán* tíz füzetére terjedő „Magyar népzene” című sorozatában jelentek meg, ugyanazon a magaslapon állanak, mint a németalföldi iskola *chanson*-letéjei, *Bach* hatalmas koralfeldolgozásai és a klasszikusok népdalzenéje. A népi anyagot nagyobb felszabadultsággal kezeli, mint az említett első népdalkiadványban és ezekben a nagy népdalfeldolgozásokban a népi zenei anyagot a népi zenei anyagból kiindulva egy új magyar zenei klasszicizmus ke-

retein belül.

Ha az első népdalfeldolgozások egyszerű, de izléses foglalatként veszik körül a népdalt, ezt a ritka szépségű ékkövet, a későbbiek a foglalatot kívül már sejtetik az ember is, aki az ékkövet hordja. A népdal hangulatát ragadják meg *Kodály* feldolgozásai, amelyek a zongoraszere sokszor biznak önálló mondanivalót s a balladák drámai feszültsége, kiöb-banása, elpetyhüdése, sok villámos fényű döb-benete egyformán ütközik az énekben és a zenében.

A népdalközösségi jelenség és előadásához egy közösség öröme, bánata, helyeslése, megtorpanása, szörnyűködése: egyáltalában itél-kezése szükséges. A hangversenyteremben ezt az eleven, magas hőfokon izzó részvételt a feldolgozás vajmi gyakran az ének mellé rendelt hangszerral érzékelteti és jelzi. *Kodály* feldolgozásainak éppen ezért gazdag eszkö-zőkre van szüksége az atmoszféra megterem-tésékor. Mindezt az előadóval párhuzamosan vonja el rendkívül kifejező, árnyaltos, festői és drámai képekben gondolkodó zongoraszó-lambában. *Bartók* önkényesebb és szarnokabb módon bának a népi anyaggal. Végző célnak a műzenét tekinti s ezért már népdalfeldolgo-zásaiban is — különösen a 20 magyar népdalban — szigorubb, zárt formákból indul ki. A népdalt kényszeríti bele remek ellenpontos játékokba, a népdalból alakítja ki a zongora-szólamot (épp ezért népdalfeldolgozását gyakran monoteatizmus jellemzi!) és igen gyakran koncertáló párhuzamossággal van a zongora és az ének között. *Kodály* a régi magyar énekmondók hangszere kísérletét fej-leszti tovább ideálisan, *Bartók* a még-sosem-született, a német „Liedhez” hasonlóan fejlett magyar dalkultúrát akarja megteremteni, amelyben a népi és a műzenei elemek egyenlő arányban olvadnak össze.

Kettejük életművében márcsak számszerűen is jelentős helyet foglalnak el a népdalfeldolgozások, különösen *Kodály*éban, akinek nagy szinpadí művei, a Hány János, A székely-fonó, zenekari műveinek egy része és vokális művészetének legtermékenyebb ága a népdalfeldolgozásokon keresztül nyert tartós életet. *Bartók*nál a népdalfeldolgozás ének- és zongoraszereket alkotó, kivül pedig a zongoraszere-zenében következett be, ott is leginkább zongoraszereket.

Köszönöm a nyugalmat...

Köszönöm a nyugalmat, békét,
a vadvízek zúgását.

Köszönöm az őszi ég kékjét,
a levelek hullását.

Köszönöm a mély csillagokat
a hegyek felett, a rőt

színeket s a bágyadt szeptembert
s lelkem: az égő erdőt.

Lobogott, fájt, kintzött s halálra
vitt, mostan megnyugodott.

Köszönöm a fájo szívemet.
Mellemben, a bezárt, vad

koporsóban most nyugszik csendben.
Ki se tűr égre, tavaszt

sem érez, meg se moccan, ha kint
zeng a napsugár s zendül

a bolond bérc; ha tűzvész rak fészket
az emberi szívekben,

s pusztítva őrjöng, zúgva, búsa —
O, Uram!

Köszönöm a faleveleket.

En már Tebenned megnyugodtam.

BARTALIS JÁNOS

goraműveinek pompás sorozatában. Mindket-tőjük életműve a magyar szellem legonátlóbb és legértékállóbb alkotásai közé tartozik. Még a mai, sorompókkal és fegyverekkel körül-zárt világban is hol innen, hol onnan értesü-lünk, hogy népdalfeldolgozásaik, vagy hatal-mas övrjük más darabjai előadásra kerültek. A magyar szellem diplomataiként járják mű-veik a világot, amely jónéhány évtizede fel-figyelt már eredeti, minden más európai zeneszerzőtől eltérő hangjukra és zseniálitá-sukra. Ő bennük, rajtuk keresztül pedig mi más szólna, mint az örök Magyarorszá-g hangja? Ha kinn már annyira megbecsülük őket és zeneszerzői életművüket, ideje, hogy egyszer idebenn is általános ismertek lehes-senek, akik a lélek a lelkünkben és test a testünkben!

IRODALMI KRÓNIKA

FORTÉJOS BOLDIZSÁR

Uj kiadásban jelent meg *Bánffy Miklós Fortéjos Deák Boldizsár* emlékirata (Révai kiadás). Hosszabb-rövidebb történetét *Bánffy* egy tíz-hettedik századbéli erdélyi „doctus ember-nek” Fortéjosnak, a deáknak szájába adja. Mint ahogyan vele vallotta: „Apró történetét gyaró életének hű dolog volna jegyezgetni sok papírosra férkező írással, ha nem biza-kodnám: hasznára leszen vagy egy, vagy két jámbor olvasónak. Mondom egynek-kettőnek bár, mert biz’ igaz az, hogy az sokadalom csak a maga kárán okul, nem másnak szava-ból. Ennek az egynek-kettőnek írogatok hát én.” Ebben a rendkívül alkalmas és tetteze-tős, enyhén archaizáló modorban beszélteti *Bánffy* az „Itáliák”-ban járt diákját, „A rág-ton-rágás osko’ájáról”, „Az csökönyösség külsőleges voltáról”, „Fides Mária-skó szolgál-leány gonosz hazudásairól”, „Commendans uram vörös kaputrokkjának vándorlásáról” stb. Történelki tanulságok az szónak akár fabulái, akár egészen modern értemében. Az időbeli távolság, az ódon nyelv köntöse már önmagában jó és sok alkalom a humorra, s a mértékkel alkalmazott jóízű „szabados be-szédre”. Nyelvének egyszerűsége, szépsége és ódonágában ereje külön tanulmányt érde-me-ne. Eredeti feltaláló és mesélőkészsége a Fortéjos a legkönyvebb és legszívesebben olvasott könyvek egyikévé teszik. A kiadás-nak nagy haszna és érdeke, hogy közli *Bánffy* remek illusztrációit is, s a könyv így író és képzőművész együttes alkotása.

GISMUNDA ÉS GISQUARDUS

A tizenhatodik század legkedveltebb és legel-terjedtebb műfaja ná-lunk a históriás ének és a verses széphistória volt. A kor divatja ez időben minden széphistóriává alakított át és jellemző módon nálunk még a külföldi eredetű, prózában írt történetek is verses alakban éltek tovább és terjedtek el. Ez a műfaj a középkori szöveleség hagyománya, s bár termékeit amolyan udvari műköltészet-nek nevezték, ezek az akkori felsőbb és alsóbb osztályok közti csekély műveltségi színvonalkülönbség folytán a köznépi körében is nagy rokonszenvnek örvendtek. E század-ban is — a nyomtatás terjedésének lassu-sága miatt — a tömeges jórésze még nem olvasó, hanem hallgató közönség. A versben írt szöveg pedig kellemesebb a fülnek és könnyebben jegyezhető meg. Ez magyarázza a históriás énekek elterjedését. Természe-ten nagy mértékben terjed ebben a század-ban a humanista szellem, mely a mind na-

gyobb számu világi iskolák révén szélesebb világi körben hat és már nem a ritka egye-sek kiváltsága, mint Mátyás király idején.

A humanizmus tehát laicizálódik, s ezzel elősegíti a nemzeti nyelv irodalmi térhódítá-sát. E század írói hirdetik a magyar nyelv irodalmi kifejezésre alkalmas voltát, a re-formációnak pedig egyenesen főszekőze a nemzeti nyelv, mert ennek segítségével igyekeznek megnyerni a latint nem értő töme-geket. Ilyen szellemi légkörben nevelkedik és járja meg a külföldet, nevezetesen Olasz-oroszogot *Enyedi György*, *Dávid Ferenc* munkatársa és későbbi erdélyi unitárius szu-perintendens. Pádovában ismerkedhetett meg Beroaldó humanista ízlés szerinti átalakítá-sában *Boccaccio* egyik történetével. *Gismunda és Gisquardus* széphistóriáját, ezt a világi, közlebbbról szerelmi történetet dolgozza fel *Enyedi* az itthoni széphistóriák szokásos mo-dorában, azonban nem az utána következők tisztán gyönyörködtető célzatával, hanem a belőle lezűrhető erkölcsnemesítő tanulságok kedvéért.

A kornak ezt az egyik legszebb és legér-dekebb irodalmi termékét, második ponton-san nem ismert eredeti változatának eredeti és teljes szövegét, adta ki az *Erdélyi Tu-dományos Intézet*, *Varjas Béla* feldolgozásá-ban. A szakszerű és a kor irodalmi, erkölcsi divatát, szellemi érdeklődését feltáró bevezető tanulmány, valamint a széphistória, eredeti szövege, az irodalmi kérdésektől távol álló olvasó számára is, igen élvezetes olvasmány.

ÍRÓ ÉS NEMZET

Ha végigtekintünk a könyvpiac udjon-ságain meglepetés-sel láthatjuk, hogy a nagyüzem, feledkezést szolgáló és különben nem egyszerű kitiño mű-vek tömkelegében, milyen kevésbé jutnak szóhoz — vagy talán nincsenek is? — tanul-mányiróink, elemző vagy szintetizáló mun-káink. Szellemi életünknek egyik kóros tünetét fedezzük fel e jelemben. Nyilván-való ugyanis, hogy a „komoly olvasás”, amely legalább részben megközelíti az „ol-vasás művészetének” kánonjait, nem nélkülözheti hosszú időn át az elemző és össze-foglaló, illetve mindkét fajta, jobb kifejezés híján „elméletinek” mondható írásművet. Ezek volnának hivatva magas színvonalu, tudományos jellegű, megbízható tájékoztatást nyújtani az olvasóközönségnek szellemi éle-tünk és az szellemi élet különféle jelenségei, kóros vagy egészséges irányzatai felől. En-nek a hiánynak oka természetesen elsősor-ban kritikánk és kritikai irodalmunk teljes aláhanyatlásában — ha nem megezősége-

ben? — rejlik. Nem szándékunk a kérdést ezen a helyen részletezni, csak utunk rá. Abból az alkalomból, hogy a téli könyvpiac, amennyire eddig áttekinthetők, oly kevés egyszerű könyvvel kecsegett, hogy azokat egyik kezünkön megszámlálhatjuk. Ezutal egyet megadunk ki közülök, *Bisztray Gyula* *Író és nemzet* című kötetét (Révai kiadás). Kiváló és gondolatébresztő tanulmányokat találunk *Bisztray* új könyvében. Apáczai Csere János, Madách, Mikszáth, Kölcsey, Gyulai és Jókai tanulmányain kívül, szempon-tokat tartalmazó, általános érdekű és érvényű írásokat adott ki. „Az író helye társadal-munkban”, „Táj és irodalom”, „A haldokló kritika”, „A magyar könyvkiadás gondjai” stb. írásai mindegyikében tudományos megalapozottsággal, kritikai fegyverekkel és a nemzeti irodalom és kultura szempontjaihoz igazodva vizsgálja tárgyat. Való, hogy a *Bisztray*éhoz hasonló hangot régóta nélkülöz-zük. Pontosan, mióta szellemi életünk fe’szí-nét előtörtte egy felületes, tudománytalan és megbízhatatlan, magát „esszéizmusként” be-céző, de annak igazi formájától távol álló írásmű-dívat.

FOGARASI ISTVÁN KATÉJA

Tamás Lajosnak az Erdélyi Tudományos Intézet kiadásában megjelent könyve *Fogarasi Istvánnak* 1648-ban Gyulafehérváron kinyomatott román nyelvű katejával foglal-kozva, nemcsak a XVII. században élt er-délyi református lelkész kateját közli faosimlében, átirásban, de részletesen tag-lalja nyelvét, nyelvtani sajátosságait és hang-jelölését is. Mindezen a nyelvtudományi fel-dolgozáson túl, rendkívül nagy számunkra a kate művelődéstörténeti fontossága. Köztud-másu, hogy Erdélyben, Bod Péter szavaival „ez kereszténységben vég-szegelet országban” készült az első román nyelvű nyomtatvány. A reformáció és ellenreformáció korában a kate a legtöbbet forgatott írásmű, s ezen a hasonló célú és természetű írásműveken keresztül tör utat magának a nemzeti nyelv. Ekkor fordítják le a XVII. század katejéről mában szinte egyeduralkodó heidelbergi ká-tét „nemcsak ruménre, hanem lengyelre, lit-vánra, csehre, olaszra, retorománra, sőt a Holland Kelet- és Nyugatindiai Társaság gondozásában malaji és javai nyelvekre is”. A kate Erdélyben kétszer is lefordították románra. Először a gyulafehérvári román György pap, majd a lugos-karánsebesi ma-gyar pap, *Fogarasi István*, Tamás Lajos műve némiképp új fejezetet nyit az erdélyi román-ság művelődéstörténetében. „Fogarasi kateját a tudományos kutatás mindeddig megéhe-tősen mostohán kezelte, pedig éppoly szerve-sen illeszkedik bele az erdélyi és szűkebb értelemben a hunyadmegyei ruménség köré-ben kifejtett magyar missziós munka írásos emlékeinek keretébe, mint akár melyik más, esetleg terjedelmesebb irodalmi alkotás”. —

Sem a román, sem a magyar ásatások nem bizonyítják a kontinuitás elméletének helytállóságát

Másfél százados vesszőparipája már a román tudományos életnek a dák-román eredet elmélete. Ez az elmélet akkor röppent világra, amikor a rendiségnek, mint államalkotó rendszernek, oszlopi inogni kezdtek, hogy a nemzetek egymáshoz való viszonyának meghatározásánál az új közösségi elv, a nacionalizmus kerüljön előtérbe. A szociális elégedetlenségből táplálkozó román imperializmus már akkor jelentkezett és érvet akart kovácsolni az erdélyi résznek birtoklásához. Az elmélet annakidején tudományosan teljesen megalapozatlan volt, amennyiben hangzóztatónak rendelkezésre semmiféle nyelvészeti, vagy régészeti bizonyíték nem állott, nem is beszélve arról, hogy ennek az elméletnek nyomát a ránkmaradt régi történelmi kútfőből nem lehetett kihámozni. Mivel azonban az elmélet már megvolt és kecsegtető eszköznek mu-

tatkozott a román vágyalmok megvalósítására, az elmúlt század végén és ebben a században egészen napjainkig, a román tudományos élet utólagos tárgyi bizonyítékokkal próbálta alátámasztani érvényességét. A bizonyítási törekvések nagyrésze azonban még a tudományosság ismervét sem viseli magán. A legtöbb ugynevezett bizonyíték szintén csak feltevések bonyolult magyarázata és a szórványosan összehordott konkrétumokból leszürt következtetések valósága nagyon is kétségbevonható. A román kontinuitás elmélete Erdély egyetlen területén sem támaszkodhat régészeti adataira, sőt, a román elméletet most már abszolút tudományos eszközökkel, mégpedig az Erdély területén elvégzett legújabb ásatások során előkerült bizonyítékokkal sikerült teljesen megdönteni és a fantázia birodalmába utalni.

Megdönthetetlen bizonyítékok

Már a Kolozsvár főterén végzett ásatások során is kiderült, hogy Erdély fővárosának mély rétegei a legszorgosabb kutatás ellenére sem árulnak el egyetlen olyan nyomot sem, amelyből legalább következtetni lehetne rá, hogy itt valamikor dák telephely volt. Az ásatások során megkapták a város településének teljes keresztmetszetét. Az őskori településre következett a római, majd az Árpád-kori, továbbá a középkori magyar település, de teljességgel hiányzott a kontinuitás elméletét bizonyító dák nyom.

De talán még a kolozsvári ásatásoknál is nagyobb érdeklődésre tarthatnak számot ebben a vonatkozásban a háromszéki magyar ásatások, nevezetesen a Székely Nemzeti Múzeum régészei által feltárt legújabb adatok.

Ezekről beszélgetünk Székely Zoltánnal, a kiváló fiatal régésszel, aki a nyári hónapokban tárta fel a komolói (Három-

szék vármegye) erődített római táborát és akit éppen a feltárással kapcsolatos munkájának hírére maga Reinecke, a müncheni egyetem világhírű tanára kért fel nemrégiben, hogy a háromszéki magyar ásatásokra vonatkozó adatait németül könyvben jelentesse meg. Ez a könyv „Újabb adatok Háromszék római-ságának kialakulásához” címen rövidesen megjelenik a német könyvpiacra és félre-magyarázhatatlan alaposággal dönti majd meg a kontinuitás elméletét.

A román elmélet abból indul ki, hogy Dácia rómaiak által történt megszállása után az ittmaradt dák lakosság összekeveredett a római katonasággal, valamint a meghódított területre beköltöző polgári lakossággal és ebből a keveredésből született meg a román nép. Lássuk ezzel szemben, mit mond a tudomány, illetve a régészet?

Háromszék vármegye területén eddig a

írja a szerző, akinek nagy érdeme, hogy „kiásta” a feledésből Fogarasi katedrális, felfedte személyét, megállapította műve életjegyének körét és felkutatva fordításának forrásait. Bizonyosság ez a mű egyebek mellett arra is, hogy a magyar tudományt nem zavarja az ellenkező oldalról jövő rá-galmak özöne, s ezeknek ellenére is tovább-folytatja szigorúan módszeres munkáját, amelynek eredményei kétségtelenül igazolják, hogy a magyarság kezdeményezte Erdélyben a románok nemzeti művelődését.

APOR-KÓDEX

A tizenötödik század második feléből fennmaradt, s jelenleg a reptszentgyörgyi Székely Nemzeti Múzeumban őrzött, első ismert tulajdonosáról, Apór Péter báróról, a Metamorphosis szerzőjéről elnevezett Apor-kódexet, Szabó Dénes gondozásában az Erdélyi Tudományos Intézet adta ki. Tudunkkal ez az első és egyetlen kiadás, amely a zsoltárokat, himnuszokat, imádságokat és vallásos elmélkedéseket tartalmazó, nem szakértő számára is eléggé könnyen olvasható és igen érdekes, emelkedt szellemben írt kódex teljes anyagát hasonmásban közli. Szabó Dénes bevezetése részletesen írja le a kódex tábláit, kötését, mai állapotát, papírosát, lapbeosztását, írását, tintáját, a könyv összetételét és sorsát. Leírását régente három kéz másolomának tulajdonították, Szabó Dénes szerint a kódexet hat kéz másolta, ezek meglétét helyes. Írás és nyelvi tényekkel bizonyítja. A kódex kezdetben a nyulakiszgelti premontrai apácák tulajdona volt és azok is költették Budán. Több százados vándorlás után került az erdélyi Apor-családkhoz. Az irodalomban először Toldy Ferenc említi 1878-ban. A rehdikvíl szép és gondos kiadásnak egyedüli hátránya, hogy a kódex szövegét, annak könnyebb tanulmányozása céljából — gondolkunk a tanulóifjúságra, esetleg a művelt nagyközönségre — nem közli nem-hasonmás formájában, sem a mai nyelvre átültetett formájában.

FÉNY

Az őszi és téli könyvpiac idegen nyelvből fordított újdonságai között feltűnik Robert de Traz svájci francia írók regénye, (Fény, Révai kiadás). Az olvasót kellemesen lepi meg az a felfedezés, hogy ez a könyv minden jel szerint nem „nagyigényűnek” készült és mégis azzá lett. Az első világháború utáni gondtalan svájci fiatalság életét festi, a „nagyvilági” élet szines és türes forgatagát, amelyben megkövesedik a lélek, nem fogad be semmit a világból és nem gazdagítja semmivel a világot. Ez a fiatalság elvált a szülői nemzedéktől, már csak az anyagi szálak és a kö-szönőviszony tartja őket össze. Különböző semmü közük egymáshoz, idegen bolygókra vetődtek és fényérvnyi távolságok választják el őket. Az író, eléggé sűrű cselekményt ad

könyvében, de legalább oly nagy gondot fordít a jellegzetesen francia analízisre. Főként két — a többi közül kiemelkedő — lélek és jellem fordulatának és elváltozásának mestéri elemzésében gyönyörködhetünk. A dugaszdag közjegyűcsalád ifjú sarja meg-ter Istenhez. De romantikus túlzások és minden felesleges pátozás nélkül. Egyszerű, komoly és realis okok alapján. A másik ifjú ember a sikertelen házasságból a halálba menekül. Traz lélekrajza rendkívül sikerült, szándéka pedig a legnagyobb írói szándékokkal vetekszik. Környezete a csupa-fény és csupa-gazdag háború utáni Svájc. Ám a fényeket úgy villództatja az író, hogy mind-egyre kiérezhetni a „bekövetkező tragédiát” azokból az ányékokból, amelyeket sötét pázmákban elkever a fénnel. Just Béla fordítását néhol egyenetlennek, bizonytalan-nak érezzük.

AZ ÖRÖKÖS

A matematikával és logikával kötetlen sorral dolgozó detektiv-regényeket juttatja eszünkbe a rendkívül termékeny Georges Simenon új könyve Az örökös (Révai kiadás). Nemcsak azért, mert kiindulópontja egy rejtélyes gyilkosság, s az író mindegyre alkalmat ad az olvasónak arra, hogy maga is „nyomozni” próbáljon, de mert könyve elképesztően nagy és változatos anyagának igazi lényege a kaland. Aki szereti az egyszerűt, a meglepőt és a mozgalmat, ebben a feldolgozásban feltétlenül gyönyörűséget találja. Oscar Donadieu-t, a francia kereskedőváros ismert nagy üzletembereét egy napon holtan huzzák ki a tengerből. Családjában nem talált magának erélyeskező ögöskét. Holta után Philippe válik azzá, az öreg Donadieu Martine leányának kitiltott udvarlója. Philippe kalandos üzletemberei pályafutásában aztán majdnem balzacki gazdagsághoz jut el. Aki a nagy élet legkülönfélébb kísérő alakjai. S zintertül: Páris, a Riviéra, a csendes és homályos La Rochelle, aztán a mindig izgalmas tárgyalóterem fojtott légköre. Míg összeomlik Philippe kétes karrierje, s a regény megoldásaképpen a gyávanak mutatkozó, rettenthetetlen történeti felesége agyonlővi és utána öngyilkosságot követ el. Simenon jó író, s a Balzac-ra utófigura-gazdagságot és változatosságot nem véltetlenségileg emlegettük újabb könyvével kapcsolatban. Viszont az igazság kedvéért azt is meg kell mondanunk, hogy a regény finoman, hűvösen és mértanisan kiszámított szerkesztésben, ebben a pontosan és jól alajozott sineken gördülő, érdekfeszítő cselekményben hiában keresnők azokat a típusokat, akik „örök utitársaként” mészre és tartásan elkísérnek az olvasót. Aztért, ha a franciáknál nem is, a mai európai regénytermésben a feltétlenül kimagasló értékű olvasmányirodalom körébe tartozik. Rónai György fordítása hi-bátlan.

következő helyeken sikerült római táborhelyekre bukkanni: Berecken, Cofalván, Nagyborosnyón, Komollón és Oltzemen. E nagyobb táborhelyeken kívül valószínűleg sok, még fel nem kutatott őrtorony is van.

Erdélyben nem volt római polgári település

Az eddigi régészeti kutatások alapján megállapítható volt, hogy a fentemlített helyeken jelentős római táborok voltak, mégpedig azzal a céllal, hogy a római uralmat kelet felől biztosítsák, illetve lehetővé tegyék a Kárpáton túli részek felé való további térhódítást. Bár már az erdélyi ásatások nagy eredményeket tudnak felmutatni, arra vonatkozólag, hogy Erdély területén polgári római telepések lettek volna, sehol sem sikerült adatokat kapni. Ellenkezőleg, mind több jele van annak, hogy a római várakban kizárólag csak katonák voltak, mégpedig idegen nemzetiségű katonák, mert közismert tény már, hogy a rómaiak hódításaikhoz főleg ezeket használták fel. Amennyiben polgári települések is lettek volna, azokat

Félbeszakadt folytonosság

A rétyi dák településre semmiféle rátelepedés nem történt, tehát a dák uralom megszakadásával ez a telep teljesen lakatlanná vált. A bedeházi dák településre csak a középkorban történt rátelepedés. Mindkét helyen hiányzik tehát az őslakosság és a foglalt rómaiak békés együttélését biztosító bármilyen nyom. A Bedeháza környékén talált cserepek azt bizonyítják, hogy azok a Krisztus előtti 100. évből származnak, tehát a rómaiak dáciai hódítását megelőző időkből. Rendkívül jellemző körülmény, hogy Bedeháza közelében, Oltzemen épült meg később a római castrum, ugyiszintén Rétytől 2 kilométerre Komollón a másik. Ebből csatlakoztatva arra lehet következtetni, hogy a foglalt rómaiak a nekik ellenálló dákok telephelyeit és várakat teljesen lerombolták, máskéülönben valószínűtlennek látszana, hogy nem messzire a két dák teleptől, amelyek közül az egyik bizonylat erős vár volt, építsék fel castrumaikat. Ha ugyanis a dákok telephely-

egészen bizonyosan már sikerült volna napvilágra hozni.

Ezek szerint nem helytálló, illetve semmivel sem igazolható az a román állítás, hogy a római katonaság és polgárság vérkeveredése hozta létre a román népet. Daicovicu román régész a dáciai romanizmus kifejlődésében nagy szerepet juttat a római katonaságnak, amely Dáciában kereskedők és iparosok mellett, nézete szerint, a legnagyobb szerepet játszott. Állítását azonban tárgyi bizonyítékokkal nem tudta igazolni és arra vonatkozóan sem tudott adatokat felsorolni, hogy vajjon voltak-e egyáltalán jelentős római polgári rétegek a foglalás után Dácia területén. Ismerve a római császárság hadseregszervezési formáit, tudjuk, hogy a hódítók csak a legritkább esetben küldték saját fiaikat idegen földre. Dácia több területén talált nyomokból az tűnik ki, hogy a területet megszállás alatt tartó római katonaság nagy többsége hispániai, frankföldi, sőt talán afrikai eredetű katoná volt.

A kontinuitás elméletét azonban sokkal jobban megdöntik a következő bizonyítékok: a feltárt dák telephelyek régészeti leletei.

— Ezévi kutatásom eredménye az — mondja Székely Zoltán —, hogy megállapítottam, miszerint Réty községben nem római telep volt, mint ahogy eddig hittük, hanem tipikus dák település, mégpedig a legjellemzőbb dák edényekkel, mint bizonyítékokkal. A háromszéki Bedeházán, az Olt partján szintén dák vár volt.

Mit mutatnak ezek a dák várak?

lveit nem dulták volna fel a harcok, a rómaiak egészen bizonyosan nem lettek volna kénytelenek új várakat építeni a közeli területeken.

Megdől a románoknak az az állítása is, hogy a római hódítók elől először a hegyekbe menekültek a dák nép, később pedig, amikor elkövetkezett a megbékélés ideje, betelepedett a római várakba és azok környékére. Ebben az esetben a római várakban nyomait kellene találni a dákok jelenlétének. Ilyen nyomokat azonban az eddigi erdélyi ásatások sehol sem tudtak felmutatni. Daicovicu professzor azt állította többek között, hogy a komolói római castrumban dák település volt. Állítását azonban teljesen megdöntötte a nyári ásatás. Székely Zoltán régész-tanár irányításával teljesen feltárták a nyáron ezt a castrumot, de abban, bár bőségesen találtak a telephelyre vonatkozó adatokat, semmiféle dák nyomot nem tárt fel a kutatók ásoja.

A római császárok „gyarmatpolitikája”

— V. Párvan és C. Daicovicu nézetével ellentétben — folytatja fejtegetését Székely Zoltán — ma már abban a helyzetben vagyunk, hogy meg tudjuk állapítani, hogy Dáciában az a római erő, amely romanizálni tudhatott, nagyon gyengén volt képviselve. A dák háborúk folyamán Traján császár a dák nép nagyrészt kiirtotta, helyükbe a birodalom minden részéből idegen telepeket hozott. Itáliai telepek kivándorlása a tartományokba már Caesar idejében meg volt tiltva. Ezt az intézkedést Traján is megújította.

— Ha feltételezzük is, hogy Dácia területén még maradtak kevés számban dákok a római hódítás után, ismervén a rómaiak katonai politikáját, tudjuk, hogy azok aligha maradhattak továbbra is a megszállott tartományban. A rómaiak besorozták őket katonának és más tartományokba szállították hadművelési célkra.

Hogy mennyire bizonyosra vehető a dákok kiirtása, azt Augustus császár végrendeletéből is sejteni lehet. A császár szerint ő azokat a nemzeteket, amelyeket nem tudott lecsendesíteni, megfűkezni, kiirtotta. Márpedig a történelem bizonyossága szerint a dákok sehogyssem tudtak megbékélni a római térhódítással és véres harcokat vívtak az új foglaltakkal. Ennek eredménye lett aztán az összes dák telepek felégetése, lerombolása, lakóik elpusztítása.

— Máskéülönben is — folytatja Székely Zoltán — az alig egy évszázadra terjedő római uralom, amit a háromszéki ásatások eredménye is mutat, — telve folytonos háborúkkal — nem volt képes Dáciának ezt a délkeleti csücskét rómaiává tenni, még akkor sem, ha bebizonyított tény lenne, miszerint Dácia megszállását itáliai katonaság hajtotta volna végre és a katonaság után nagy számú itáliai polgári réteg telepedett volna itt le. Mindezek ellenkezőjét azonban ma már az ásatások egész sora bizonyítja.

Összegezsképpen a háromszéki ásatá-

sok, valamint a kolozsváriak is azt bizonyítják, hogy a dák uralom a rómaiak hódításával egyidejűleg nemcsak megszűnt, hanem továbbra nyoma sem maradt Erdélyben a dák életnek. A hajdani dák telephelyek évszázadokig lakatlanok maradtak s csak majd a középkorban kezdődik újra rajtuk az élet, mégpedig magyar élet.

Hogy a román kontinuitás elmélete elfogadható lehessen, az egymásra rakódó földrétegeknek is igazolniuk kellene a békés dák-román együttélést. Ezt azonban az eddigi erdélyi ásatásoknál, akár magyarok, akár románok végeztek is, a föld nem bizonyította. Amit bizonyított, az éppen az ellenkező volt, s a föld vallomása a fantázia birodalmába utal egy romantikus elméletet, amelynek ingatag alapjaira imperializmust igyekeztek felépíteni.

JAKAB ANTAL

KOLOZSVÁRI TUZHARCOSOK! December 12-én, vasárnap d. u. fél 3 órakor kivétel nélkül minden bajtárs a Majális-utcai helyi-lyiségünkben jelenjék meg. Igazolati el-ma-radás Szövetségtől való kizárást von maga után. Elnökség.

KÖNYVELÉSI,
ADÓ MÉRLEGKÉSZÍTÉSI,
SZERVEZÉSI
megbízásokat vállal

„FIDES”
SCHIESSER RIKÁRD

adóügyi és könyvelési iroda, Kolozsvár, Király-u. 10. Tel. 28-98.
0400

Hagyományos erdélyi szellemben, bátrán, megalkuvás nélkül küzd mindennap a magyar nép boldogulásáért az Ellen-zék.

ELŐNYÖS BESZERZÉSI FORRÁSOK

deák

CIPŐ ÜZLET
Kolozsvár, Kossuth
Lajos-u. 6. Tel. 43-35

Difflinblúz, átmenetika, bát,
öltöny állandóan raktáron

Nyiredy és Orbán

ruhaüzletében, Wesselényi-
utca 13. szám. - Tel. 18-47.

Kiszáradt, ráncos, vagy zsíros, mil-
teszeres, petyhüdt arcbőrt szaksze-
rűen helyrehozza az

„ILLA“ KOZMETIKA.

Tul. M. Pázmány Nóra, Mátyás ki-
rály-tér 27. I. em. Telefon: 33-23.
A legújabb kurákhöz a Lactonome
ránccalantók megérkeztek. — Tartós
szempilla és szemöldökfestés.

Villamossági, vízvezetési szere-
léseket pontosan és szakszerűen
vállal vidéken is

Kerényi Testvérek,
Szentegyház-utca 5. Tel. 36-27.

Fuhrmann Károly

műtűvös,
Farkas-utca 8. szám. I. em. 9.

Mellékutcában

kicsi rez-szel olcsó áron rádiót, csillárok és mindennemű villa-
mossági cikkek. Rádiójavítás, villanyszerelés. Telefon 43-94.

HOMM VILMOS rádió- és villamossági vállalat, Postakert-u. 16.

„Szövetség“ Gazdasági és Hitelszö-
vetkezetek Központja M. Sz.-nek
„P I T V A R“
háziipari és népművészeti osztálya.
Üzlet: Mátyás király-tér 5. Tel. 35-61.

Inget, kalapot, nyakkendőt

Rákosi Rezsőtől,

Wesselényi M-u. 37. A vashid mellett.

Daniló Zoltán és Szűke Gyula

festék kereskedése

kicsinyben és nagyban,

Horthy u. 88. Telefon: 19-47.

Gépkocsivezetői
tanfolyam

kezdődik kezdők és haladók részére
személy-, teher-

gépkocsi és motorkerék-árról. Jelent-
kezni lehet naponta SZÁSZ soffor-
iskola, Árpád ut 2. Telefon 28-46

Bundák,
gallérok,
bolerók
legolcsóbban

Pálffy István

szűcsmesternél,
Kossuth Lajos-utca 10.

RENNER

CIPŐ

Mozaik és műtápu cipők,
Mátyás király-tér 12.
Telefon: 37-77.

Lukács Ferenc

műbútorasztalos,
Dézsma-u. 13. sz.

Raktáron tart mindennemű ényezett

és festett bútorokat.

Mintalap szerint is vállal

megrendeléseket.

Képek, keretek, üvegezés

legolcsóbban a Nemzeti Öná lósítási
Alapból nyílt FARKAS EMIL-nél
Deák Ferenc-utca 18. sz. Udvartban.

Legszebb

könyvajándékok

Kováts-könyvkereskedésben,

Szentegyház-utca 3. Kérjen árjegyzéket.

Rádiójavítások csövekkel,

márkás rádiók, csillárok és
villanyfelszerelési cikkek
nagy választékban

Gyáni Károly

rádió és villamossági szaküzle-
tében, Horthy-ut 94. Tel. 32-78.

Legolcsóbban üvegez

Raduch András

Magyar-utca 31. sz.

Telefonszám: 26-29.

Szemüvegét WEBER

FOTÓOPTIKÁTÓL, Unió-utca 8. szám. Telefon: 36-63.

Szőrmehundák bizalommal

Bástya-utca 4. sz. Udvartban. (Óvár.)

Veszprémi Sándor

szűcsmesternél,
Szőrmék nagy választékban!

BARTALIS

Átmenetika, bátok
Télikabátok
Készruhák

Méretutáni szabóság.
Egyetem-utca 1. szám.
Telefon: 28-47.

Nemzeti Önállósítási Alapból nyílt

Sebestyén Testvérek

Tel. 12-80.

ruhaáruháza Kolozsvár, Wesselényi-utca 4. sz.

Felöltők, télikabátok, öltönyök nagy választékban. Méretszabóság!

Elegáns bundát, keppet, rókát

BÁLINT FERENC

szűcsmesternél vásároljon, Kor-
nis-u. 1. Telefon-palota mellett.

Közvetlen külföldi behozatal!!

HA tőkéjét biztos, jó
vállalatba elhe-
lyezni akarja;

HA tőkeelhelyezésre al-
kalmas házat, ház-
helyet, gyümölcsöst,
birtokot venni akar;

HA eladó bármilyen
INGATLANA
van, keresse fel
bizalommal;

„ROMA“ kereskedelmi iroda
Bocsánczit,
Unió-utca 10. Tel. 26-53.

Máthé József

üveg- és porcellán
kereskedése

Kolozsvár, Unió-u. 16. Telefon 27-96.
Üveg, porcellán, díszműárúk és min-
denmely szakmábavágó cikkek,
háztartási felszerelések, stb. legelő-
nyösebb bevásárlási helye.

Koválszky

Mátyás király-tér
13. Tel.: 43-14.

Díszműárú-cikkek, kerámia, kristály, porcellán, Művészi fotók.
ajándéktárgyak. — Ugyanott

Szőrmét, bundát, bizalommal

Krecza Béla

szűcsmesternél,
Mátyás király-tér 11. Udvartban

Hagyományos erdélyi szellemben,
bátran, megalkuvás nélkül küzd
mindennap a magyar nép boldoga-
lásáért az Ellenzék.

Apróhirdetések

BUDAPESTI MŰGYŰJTŐ MEGBIZÁS-
BÓL kimondottan elsőrendű műtárgyakat (an-
tik butort, régi ezüst tárgyakat, márkás fest-
ményeket, valamint keleti szőnyegetek stb.)
igen magas áron vesz. Címeket „ANTIK“
jellegre kiadóhivatalba kérem leadni. F. 222

KOMBINÁLT szobák, hálók, ebédlők, fes-
tett hálók, konyhák kaphatók Ujváry Károly
műbútorasztalosnál, Horthy-ut 29. Műhely:
Horthy-ut 34. Telefon: 41-90. F.

ELADÓ grenadin, csipke és bácskai him-
zésű függönyök. Eötvös-utca 17., földszint,
balra. Megtekinthető 10-12 és 2-4 óra kö-
zött. 04128

DIÓFURNIROS hálószobák, szalonasztal-
ok olcsón eladók. Dermánán innen, Hóry
Béla 9. F.

FÜZFÁ, NYÁRFA, NYIRFA, ÉGERFA
rönköket vagontételben vásárolunk. — Csak
egészséges, a vékonyabb végén 30 centiméter-
es átmérőt meghaladó egyenesnövési rönkö-
ket vehetünk át. Ajánlatokat Székely és Réti
Marosvásárhely címére. Gy 28

MAGAS árért veszek használt ruhát és
mindenféle fehérneműt. Dorotheum, Deák
Ferenc-utca 32. F.

HASZNÁLT fürdőszobaberendezéseket,
vízszelési tárgyakat, villanycsillárokat vá-
sárolok. Páll Bertalan víz- és villanyszerelő,
Deák Ferenc-utca 24. szám, az udvarban. Te-
lefon: 42-47. F.

KÉT dunyha, sítalp valódi bambuszbotok-
kal, számkó és korcsolya, eladók. Rákóczi-ut
112. 04141

ELADÓ egy tükrös kassza, márványlappal.
Kisfaludy-utca 28. 3524

EGY alig használt villany lemezjátszó, 5
lemezzel eladó. Megtekinthető Richter Imre
textilüzletében, Széchenyi-tér 31. 3484

KÉT gyönyörű szekrény eladó, esetleg
csereüzlet. Jókai-utca 3. III. em. 28. Gr. 216

KEVÉSSÉ használt tisztizubbonyt és nad-
rágot veszek. Cim a kiadóban. 3526

ZONGORA rövid, keresztthurok, páncél-
szerkezetű, kitűnő állapotban, eladó. Jókai-
utca 4. I. 12. 3506

UJ szmoking erős termetre eladó. Petkes
uriszabó, Mátyás-tér 23. 3525

TAVCSOVÉL felszerelt vadászfegyvert ke-
resek megvételre. Cim a kiadóban. 3477

RÁDÍÓ, 3+1, Philips márkájú és egy
villamos rádiótelefon eladók. Megtekinthető
Unió-utca 12., házfelügyelő, 3497

KOMBINÁLT, lakkesiszolt szekrény sürgő-
sán eladó. Kossuth Lajos 32., ajtó 5. 3493
VESZÉK ócskaruhát, fehérneműt. Rácz Sán-
dor, Mátyás király-tér 12. F.

Tűzifát

takarít meg, ha ablakára elsötétítő
papírröletét szereltet fel. TOPAI
GYULA könyvkötészete, Egyetem-
utca 3. Telefon: 31-64.

BÚTOROK, kárpitosmunkák, konyhák ké-
szen kaphatók. Butorüzlet Fosztó Sándor,
Szentegyház-u. 3. szám. F. 467

ANTIK BÚTOROK, komódok, szekré-
nyek, képek, stb. Wallerstein répiségkereske-
dől, Postakert-utca 16. F. 343

Kegyeletes ünnepségen áldozott báró Bánffy Dezső emlékének az erdélyi református egyházkerület

KOLOZSVÁR, december 11. Az Erdélyi Református Egyházkerület tegnap délelőn ünnepelte a teológiai fakultás dísztermében rendezett emlékünnepélyen a milleniumi Magyarországi miniszterelnöke, néhai báró Bánffy Dezső volt erdélyi egyházkerületi főgondnok születésének 100-ik évfordulóját.

A nagy magyar politikus és egyházi vezető emlékére rendezett ünnepélyen megjelent a Kolozsváron tartózkodó vitéz József Ferenc dr. királyi herceg is. Az egyházkerület részéről jelen volt a főgondnoki kar: gr. Teleki Arctur, dr. gr. Bethlen István ny. miniszterelnök, Ugron István v. b. t. t. és teljes számban az igazgatótanács tagjai, valamint a teológiai professzorok. Báró Bánffy Dezső le származottjai közül Bánffy Dániel báró földművelésügyi miniszter vett részt az ünnepségen, valamint a család sokszámu tagja. A hatóságok részéről nemes dálnoki Veress Lajos hadtestparancsnok, Inczédy-Joksmán Ödön dr. főispán, Szász Ferenc dr. alispán, Buza László dr. ezidei rector magnificus, Vársárhelyi László dr. alpolgármester és Kolozsvár református társadalmának vezetőegyházai.

Az emlékünnepélyt közzékel kezdtek, majd Tavaszy Sándor dr. püspökhelyettes bibliát olvasott. Gróf Teleki Arctur elnöki megnyitóját után Vársárhelyi János püspök mondott emlékbeszédet. Részletesen megemlékezett Bánffy Dezső báró életéről, ifjúságáról, különös figyelmet szentelve annak a céltudatos nemzetépítő munkának, amelyet a nagy államférfi Erdélyben végzett. Meg lehet állapítani — mondotta a püspök —, hogy Szolnok-Doboka és Beszterce-Naszód vármegyékben még ma is csak azok az intézmények vannak meg és szolgálnak a magyar nemzeti élet megerősítésére, amelyeket báró Bánffy Dezső főispánsága alatt hívott életre. Hatalmas munkát végzett Désen és Besztercén, ahol magyar polgári iskolát alapított, Magyar Karszínót nyitott, megvetette az Iparosgyár és Hitelintézet alapjait. A templomok egész sorát építtette fel ezeken a vidékeken.

A püspök ezután ismertette Bánffy Dezső báró miniszterelnökségét. Különös hangsúlyt utalt Apponyi Albert gróf emlékirataira, amelyekből kiderül, hogy Bánffy Dezső tette az első kezdeményező lépést azért, hogy a magyarság az Interparlamentáris Unió munkájában, valamint a különböző nemzetközi értekezleteken önállóan képviseltesse magát és ő unszolta Apponyi Albertet, hogy ebben a nagyjelentőségű külpolitikai tevékenységben részt vegyen. Bánffy Dezső indította el Apponyi Albertet arra az éremekben gazdag

munkára, amelyet a kiváló szónok és diplomata a nemzetközi konferenciákon, majd a Nemzetek Szövetségében végzett.

Ismerette Vársárhelyi János püspök Apponyi Albert gróf emlékiratainak azt a részét is, amelyben mikor Bánffy Dezső báró politikai működését jellemezte, a legnagyobb dicsőítő jelzőként azt állapítja meg róla, hogy verbeli erdélyi politikus volt, az erdélyi politikusok szokott józan, higgadt, óvatossága körülmények között magatartásával. Alapában szeretik az erdélyi politikustokat a raszavszág, azonban nem egyéb, mint körültekintő óvatosság, hívós tárgyalagosság és nagyon sok józanság, ami az erdélyi politikustokat általában jellemzi.

Beszéde során megemlékezett Vársárhelyi János püspök arról, hogy mint vette Bánffy Dezső báró nemzetpolitikai álláspontját viszszavonultságában elméletileg is revízió alá és lett a legelső szószólója az öntudatos keresztény és nemzeti politikának. Először hangsúlyozta, hogy a szélsőséges liberális politikai felfogás korrekcióra szorul a nemzeti érdekek határozottabb védelme szempontjából. Mint egyházi vezető, Bánffy Dezső br. egyháza belső megerősítésének munkája során mindenkor gondosan őrködött a magyar egység érdekében a felekezeti béke megőrzésén.

A püspök beszédét a következő szavakkal fejezte: „Amikor Kenessey Béla püspök Bánffy Dezsőről emlékbeszédet mondott, beszédének alapigéjéül a következő bibliai idézetet választotta: „Láttál-e az Ő dolgában szorgalmatoskodó embert; a király előtt áll, nem marad meg az alsórendűek között.” Bánffy Dezső valóban nem maradt meg az alsórendűek között. A király előtt állott és a király előtt is őszintén, bátran, becsületesen és sikeresen képviselte nemzetének érdekeit. Így is igaz a püspök által idézett íge, de száz év távlatából már azt is megállapíthatjuk, hogy izzó magyarsága, tiszta hite, önzetlen hűsége méltóvá teszi arra, hogy ne vesszen el a névtelen seregében, hanem kiemelkedjék az alsórendűek közül és emlékezete elővendő nemzedékek előtt is hálás utódok tisztességétől körülvéve ragyogjon és példát mutasson a boldogabb, a teljesebb, a történelmi hivatását egyre aloddtabban betöltő magyar nemzet előtt.”

Vársárhelyi János nagyhatalmú beszéde után a teológia énekkara Benedek Kálmán zenetanár vezényletével énekelt, majd az emlékünnep Gönczy Lajos dr. teológiai igazgató imája után a Himnusszal véget ért.

„Nem szabad elfelejteni az esküt,
amit Lenin sírjánál tettünk”

MONDJA A SZOVJET TITKOS HADPARANCSA

Még a nyári harcok idején történt, hogy egyik előrenyomuló német páncélos csapat a harcok hevében megszerzte a VI. szovjet hadsereg törzskarának levéltárát. Az értékes iratok között megtalálták a vörös hadsereg legfőbb vezetőjének, Sztalinnak egyik titkos hadparancsát. A hadparancsot Sztalin 1943. február 18-án intézte Charitov altábornagyhoz, a VI. hadsereg főparancsnokához és Kuznecov tábornokhoz, a II. gárdahadsereg főparancsnokához. A hadparancs igen érdekes irás és sokban különbözik a megszokott katonai titkos parancsoktól. A szovjet titkos parancs ugyanis olyan kérdésekről rántja le a leplet, amit a legutóbbi időben igen sokan szeretnek elfelejteni. Ez a kérdés a szovjetháború igazi céljának kérdése.

A celjzavai konferencia utáni napokban sok szó esett a Szovjet háború utáni terveiről. A világsajtóban megjelent cikkek áradoztak Oroszország békés hajlamáról. Több cikk jelent meg az új renddel kapcsolatban a kisnemzetek helyzetéről, önrendelkezési jogokról és más egyéb csöndes, békés polgári álmokról. Néhány külföldi lap nem áttalotta megdicsérni a szovjet-unió nagyvonalú békepolitikáját, és Oroszország háború utáni alkotó munkáját.

Legutóbb a minden békeműben résztvevő cseh államelnök is sietve elrepült Moszkvába, hogy a készülő béke idejére a szétmállott cseh köztársaság határait összerótozza. Egyszóval, megindult világszerte a hön öhajtott általános béke-munkálkodás.

Ebben a csöndesen folydogáló pacifikációs hangulatba bombaként csap be az alábbi néhány őszinte sor: a hadparancs. Itt a szovjet leveszi álarcat. Érdemes az igazi arcába és az igazi szemébe nézni.

A hadparancs a most folyó háborúban a küzdelemnek három szakaszát különbözteti meg.

Az első szakaszt — mondja többek között a parancs — harcászati visszavonulás jellemezte, amelyet azért voltunk kénytelenek végrehajtani, mert még nem voltunk eléggé felkészülve és nem volt meg a kellő tapasztalatunk a hadvezetésben.

Most kezdődött meg a második szakasz: a fasizmus kiűzése a Szovjetunió területéről. Nektek, parancsnokjelvtársak, és a vezetések alatt álló vitéz harcosoknak jutott az a nagy megtiszteltetés, hogy a háborunk ez a második szakaszát támogatással megindítsátok és dicső vörös hadseregünk többi kötelékével együttműködve, a szent szovjetföldet megtisztítsátok az ellenségtől.

Ha majd azután a szovjet hadsereg mélyen benyomul a fasizmus országába és felszabadítja a rabigában görnyedő proletáriátust, akkor jutunk el a háború harmadik szakaszába, amely végecélnkhöz: a proletár világforradalomhoz vezet minket. Ti ezt a feladatot meg fogjátok valósítani és be fogjátok bizonyítani, hogy a vörös hadsereg beváltja azokat a reményeket, amelyeket az egész világ proletáriátusa beléje helyez.

Hadd higgyék a nyugati demokráciák polgári kormányai, — folytatja a parancs, — hogy egyetlen feladatunkat mi abban látjuk, hogy a fasizmust kiűzzük országunkból. Mi tudjuk és velünk együtt tudják az egész világ dolgozói, hogy tulajdonképpen feladatunk a világgazdasági megsemmisítése.

Egyetlen célunk: világdiktatúra. A háború második szakaszának küszöbén már előre biztosítanunk kell ezt a harmadik szakaszt és előre intézkedéseket kell tennünk annak megakadályozására, hogy a világtörke tulajdonképpen felismerje ezt a végcélnkhöz. Ezeket a taktikai intézkedéseket akkor is meg kell tennünk, ha várakozás ellenére a második szakasz elhúzódna, mert akkor szükségünk lesz mos-

tani szövetségeseink támogatására, — főleg a második arcvonal megteremtésére — hogy a fasizmust ledöntsük.

Ne vezetessék magatokat félre olyan intézkedésekkel, amelyek azt a benyomást kelthetnék, mintha elveinkhez hűlenek lennénk. Nem vagyunk és soha nem is leszünk hozzájuk hűlenek. Egyetlen célunk most és a jövőben a világforradalom, a proletáriátus diktatúrája az egész világon. Amiként azt mindig szem előtt tartom az az esküt, amelyet tanítómesterünk — Lenin — sírjánál tettem, úgy nektek sem szabad ezt az esküt elfelejtenetek.

Szövetségeket kötöttünk, mert ez szükséges volt, hogy eljussunk a harmadik szakaszhoz.

Utjaink azonban elválnak ott, ahol mostani szövetségeseink útjába fognak állni végecélnkhöz.

Minél jobban közeledik a végső győzelem órája, annál buzgóbban fognak velünk együtt vállvetve harcolni — híven a komintt végrehajtó-bizottságának megváltozhatatlan irányelveihez — az egész világ kommunisztái, mint a proletáriátus egyedül igazi szövetségesei. A titkos parancs így végződik: Gondoljatok mindig arra, hogy a mi jelszavunk: „Világ proletárjai egyesüljete!” egyetlen célunk pedig a proletáriátus világdiktatúrája.

December

11

Szombat

SZÍNHÁZ = MOZI = RÁDIO

A nap két 7 óra 36 perckor, nyugszik 16 óra 09 perckor. A hold két 15 óra 46 perckor, nyugszik 5 óra 55 perckor. Holdtölte 17 óra 24 perckor.

A protestáns naptár szerint Árpád, a római, kat. naptár szerint Damár p., az újgörög naptár szerint Dániel stíl. napja van.

Emlékeztető

1867-ben halt meg 46 éves korában Bárczy Károly író, újságíró és humorista.

Társadalmi események

Délelőtt 11 órakor nagyváradi képzőművészek kiállításának megnyitása a vármegyeház üvegtermében.

Népművelési előadások:

December 11-én a Borhancs-utcai áll. iskolában 3-4-ig: Mesedélután, Pándy Gyula.

Szolgáltatás gyógyszerárak

Szentháromság, Unió-u. 2. Telefon: 20-78. Keresztelő Szt. János, Deák Ferenc-u. 9. Telefon: 15-68. Minerva, Wesselenyi Miklós-u. 35. Telefon: 21-54. Magyar Korona, Heltai-u. 3. Telefon: 27-92.

1943 december 12. Vasárnap.

A nap két 7 óra 38 perckor, nyugszik 16 óra 09 perckor. A hold két 17 óra 08 perckor, nyugszik 7 óra 58 perckor.

A protestáns naptár szerint Gabriella, a római, kat. naptár szerint Otília, az újgörög naptár szerint Ósátyák napja van.

EMLEKEZTETŐ

1848-ban Damjanich sikerei Karlsdorfnál és Alibunárnál. A szerbek éancit a 3. és 9. honvédszázalakkal elfoglalta. A szerbek vesztesége 400 ember volt.

TÁRSADALMI ESEMÉNYEK

Délelőtt egyenyed 12 órakor az Egyetemet és Főiskolák végzett Nők Egyesületének előadása a 12. leánygimnázium rajztermében.

Délelőtt 11 órakor a Collegium Musicum előadása a Zenekonzervatórium dísztermében.

Délelőtt 12 órakor az Erdélyi Képzőművészek karácsonyi kiállításának megnyitása a Múcsarnokban.

Népművelési előadások:

December 12-én a Kajántói áll. iskolában 3-4-ig: A Szózat 100 éves évfordulója, Sipos András. — Ref. IKE-otthonban 5-7-ig: Milyen éányt válasszak? Morvay Pál belmissziói lelkész. — Vasvári Pál-u. áll. iskolában 5-6-ig: Északi rokonaink földje, vetítve. Szeikovits Ferenc.

MUZEUMOK

EGYETEMI ÁLTALÁNOS NÖVÉNYTANI INTÉZET (Farkas-u. 1., Közp. Egyt., 1. udvar felől bejárat) muzeuma: Alföldi muzeum, Erdélyi szoba, Tanszer- és Amerikai-Alaszkai-muzeum, nyitva minden hónap e-3-3 vasárnapján d. e. 10-12 óráig (díjmentesen). NÖVÉNYTANI MUZEUM. A Botanikus-kerben, Majális-u. 42. Nyitva: 8-13, 15-19. ÁLLATTANI MUZEUM: Mikó-u. 5. sz. Nyitva 9-12 óráig.

ERDÉLYI MUZEUM éskori, a római, nép-vándorlái, iparművészeti és művészettárai. Renaissance képméltan. Bástya-utca 1. Nyitva 9-13 óráig.

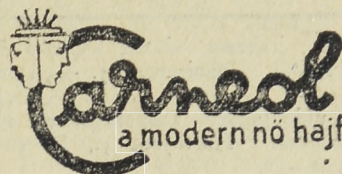
KÖNYVTÁRAK

EGYETEMI KÖNYVTÁR. Nyitva hétköznapiokon délelőtt 8-1-ig és délután 3-8 óráig. A népkönyvtár nyitva (vasárnap is) délután 3-9 óráig.

IPARMUZEUM KÖNYVTÁRA. Nyitva hétköznapiokon d. e. 9-1-ig. Kedd, csütörtök, és szombat délután 5-től fél 8-ig.

A MODERN NŐ

fokozottan ügyeljen fiatalos külsejére. Ősz, vagy őszülő haját a CAR-NEOL hajfesték bámulatosan rövid idő alatt megfiatalítja. Tapasztalni fogja már egy festés után azt is, hogy a haj nem törik, egyenesen lágy és rugalmas lesz, az elromlott haj is visszanyeri életképességét. Erről legkönynyebben úgy győződhet meg, hogy festés előtt kivág a hajából egy kis tincset, amit aztán összehasonlít a festés utáni hajjal, 18 óziben kapható. Az egyéniségének megfelelő hajszínt fodrászával válassza ki.

Készíti: KÁNITZ IVÁN és TÁRSA
Budapest, VII. Nagyatádi Szabó-u. 43

Eddig a hadparancs.

Ha szemünk van a látásra, akkor minden magyarázat nélkül sokat tanulhatunk belőle. Nemcsak sokat, rosszul mondom, hanem mindent megtanulhatunk belőle

SCHUBERT JÓZSEF

A kolozsvári Nemzeti Színház heti műsora

December 11-én, szombaton délután 3 órakor: CSONGKOR ÉS TÜNDE. Ifjúsági előadás. Jegyeket a pénztár nem árusít.

December 11-én, szombaton fél 7 órakor: I. ANTIGONE. II. A SZINIGAZGATÓ. Napibérlet B. 7. szám. Rendés helyárak.

December 12-én, vasárnap délután 3 órakor: FEKETE PÉTER. Rendés helyárak.

December 12-én, vasárnap este fél 7 órakor: VIHARLÁMPÁS. Bérletzűnet. Rendés helyárak.

December 13-án, hétfőn fél 7 órakor: BL-ZANC. A Tizes Szervezet előadása. Bevezetőt mond: Fehér Miklós tanár, főtizedes. Jegyeket a pénztár nem árusít.

Collegium Musicum

dec. 12-én, vasárnap délelőtt 11 órakor a Konzervatórium dísztermében:

A magyar zene multjából.

Bevezeti Lakatos István. Közreműködik: Pasquali Liana, Török Erzsébet, Jakoby Antal, Lebeda Gyula, Marczali Gabriella és a Konzervatórium kamarazenekara.

MOZIK MŰSORA

ÁRPÁD: ÁLOMKERINGŐ. Vasárnap délelőtt fél 12-kor matiné, olcsó helyárakkal.

CORVIN: MESEK A SZERELEMRL. Kezdet: negyed 4, negyed 6 és negyed 8. Minden vasárnap és ünnepnap délelőtt 11 órakor Matiné.

EGYETEM: ÉDES ELLENFEL. Vasárnap délelőtt 11 órakor matiné. Édes ellenfél.

ERDÉLY: A NAGYMAMA. Előadások kezdeté 3, 5 és 7 órakor. Vasárnap d. e. 11 óra kezdettel matiné.

MÁTYÁS: FELTEKENYSEG. Előadások: 3, 5, 7 és vasárnap délelőtt 11 órakor.

RÁKÓCZI: HEGYEK LÁNYA. Vasárnap délelőtt 11 órakor matiné.

RÁDIO

VASÁRNAP, DECEMBER 12.

7.30: Szózat, Reggeli zene. 8.15: Hírek. 8.30 Őszinte beszéd. 9: Unitárius istentisztelet a Koháry-utcai templomból. 10: Református istentisztelet a Kálvin-terti templomból. 11: Egyházi ének és szentbeszéd a Thököly-utji Szent Domonkos-rendi plébánia templomból. 12.15 Leventeműsor. 12.55: Budapesti Hangversenyzenekar. 13.45: Időjezés, hírek, vízállásjelentés. 14: Művészlemez. 15: A földművelésügyi minisztérium rádió-előadássorozata. 15.45 Művészek a Vöröskeresztért. 16.55 Hírek. 18.20 Hangképek a Ferencváros—Csepel és Kispest—Kolozsvár labdarugómezőséről. 18.40: Liszt: IV. rapszódia. 18.50: Hírek. 19: Híres színművek — híres szerelmek. II. rész. Romantikus szerelmem. 20.10: Waldhauser-vonósnegyed. 21: Szerelem a dal. 21.40: Hírek. 22.10: Hírek német, angol és francia nyelven. 22.40: Nagy mester — örök művek. 23.45: Hírek.

Hagyományos erdélyi szellemben, bátran, megalkuvás nélkül küzd mindennap a magyar nép boldogulásáért az Ellenzék.

Házasság és levelezés

TANARNŐ jellegre levél van a kiadóban, kérem átvenni. 04171
 INTELLIGENS, jókölsejű, csinos, fiatal urinő megismerkedne szórakozás céljából egy kimondottan uriemberrel 30-40-ig. Jellege: „Übermensch.” 04173
 CSINOS, fiatal, intelligens urilány megismerkedne szórakozás céljából hasonló urifüval 30-tól. Jellege: „Barátság.” 04173

VEGYES

CAPILL hajszesz ismét kapható Baier hölgyfodrásznál, Jókai-utca 5. — Telefon: 26-65. 04167
 TELI ujdonságok. Próbakezelések. Hamburg-kosmetika. Horthy-ut 5., II. emelet. Telefon: 20-11. F.
 GYÜMÖLCSFA telepítést elvállalok helyben és vidéken, saját csemetéből. Tordai kertész, Honvéd-utca 9-11. F.
 RADIOJAVÍTÁSOKAT gyorsan és szakemberi eszközökkel Kerényi Testvérek. Márkás rádiók megérkeztek. Csillárok nagy választékban. Szentegyház-utca 5. Telefon: 36-27. F.
 MENYASSZONYI ruha, fátvólok, koszu-ruk kölcsönzésre kaphatók: Múvirágszalon, Horthy-ut 35. F. 340

SZÖRMEBUNDÁK

bolerók, boák, sapkák, gallérozások, javítá- sok legelőszobában és legjobb kivitelben, Veszprémi Sándor szűcsmesternél, Bátya-utca 4., udvarban (Ovár). Szőrmék nagy választékban! F.

FÉRFIKALAPOK TISZTÍTÁSÁT, FORMÁLÁSÁT

és festését olcsón vállalom: BOCZ ANDOR, Wesselényi-u. 16. udvarban.

KÉSZITEK diszkálhakat, kandallókat a legmodernebb Hardtmuth-rendszerre átrakáso- kat. Javítást, tisztítást szén és fűtőre válla- lok. Molnár Pál kályhámester, Pata-utca 48. Levelezőlaphívásra házhoz megyek. F.

GALLÉROZÁS és átalakítás Nagy szűcs- nél, Karolina-tér 9. (Barátok temploma mel- lett). F.

KÖLCSÖNZÖK olcsón magyar ruhát, zsmokingot, frakkot és egyéb alkalmi ruhákat. Bakó Gábor férfiszabó, Dávid Ferenc-utca 21. szám. F.

ERDELYI Magánnyomozó Iroda felvél- gositást ad. nyomoz, informál, mindent a leg- diszkrétebben e'nté. Bartha Miklós-utca 5. I. emelet. Telefon: 17-38.

OKTATÁS

POLGÁRI iskolai magánvizsgára előkészí- tést vállal felelősséggel tanárnő. Bővebb fel- világosítást nyújt délután 2-5-ig. Zápolya- utca 16. sz. I. emelet 15. 04153

MAGYAR, német, román gép- és szepírás- ra tanítok. Értekezés 4-6-ig, Horthy-ut 50., I. 4. 3452

ADÁS-VÉTEL

ARANYÓRA eladó. Glashütte. 45 gr. aranytartalom. Cim: Fintor Zoltán, Told. 04156

ZONGORA, rövid, keresztthuros, eladó. Deák Ferenc-utca 22., I. emelet. 3486
 12 SZEMÉLYES, 108 darabából álló, finom porcellánkészlet eladó. Cim a kiadóhivatal- ban. 04161

HASZNÁLT butorokat legmagasabb árban veszek. Levelezőlaphívásra házhoz megyek. Butorraktár, Dézma-utca 19., udvarban. 04168

SZŐRMEGEK, félháló, hármasszekevény, szekrények, ágyak, éjjeli szekrények, sodro- nyok, iratszékény, komód, íróasztal, aszta- lok, székek, tükrök, ruhátári fogasok, álló- fogas, forellek, sezlonterek, szövöszék, kar- nisok, szentképek, lámpák, konyhakredenc, állvány, stb. olcsón eladók. Hitler-tér 8. F.
 NŐI tálkák, alig használt, eladó. Apá- czai Cseri-utca 26. Péter-villa, házfelügyelő- nél. G. 218

GYÖNYÖRÜ perzsaszőnyegek, antik sza- longarnitúra, sürgösen eladó. Mátyás király- tér 14., I. ajtó 23. 3549

VESZÉK pince, padlásomokat, butort, férfi és női ruhákat, kabátot, cipőt, fehérne- müt, edényt, szőnyeget, függőnyt, varrógépet, divánt, fotelt, tollat, edényeket és épület- anyagokat. Levelezőlaphívásra házhoz me- gyek. Ocskakereskedés, Vágóhid-tér 8. 3050

ELADÓ női világos tálkák, gyapjupok- róc, báránybőrbeles rövid férfikabát, gyapju sinadrág, 3 mm-es villanydrót. Ugyanott ke- rékpárt vennék. Kemény Gábor-utca 5. Dél- után 3-tól. 3548

SZMOKING, prima, békebeli angol sző- vetből, vadonatúj, hozzávaló ing és 42-es, fűzős lakk félcipő, eladók. Értekezni Jókai- utca 16. szám, ajtó 1. Déltől 1-4 óra kö- zött. 3542

FÉRFI tálkák, oposszum gallérral és két ágyra való himzett terítő eladó. Szappan- utca 12. 3533

Apróhirdetések

Apróhirdetések díja szavanként 10 fillér, vas- tagabb szedéssel 20 fillér, a legkisebb apróhír- detés díja tíz szög 1 pengő. Csak szombatira feladott apróhirdetés díja szavanként 12 fillér. Állást keresők részére szavanként 8 fillér, vas- tagabb szedéssel 16 fillér. A legolcsóbb apró- hirdetés állást keresőknek tíz szög 80 fillér. Csak szombatira feladott állást kereső apróhír- detés ára szavanként 10 fillér. Házasság, le- vezetés rovathoz feladott apróhirdetés ára szav- anként 14 fillér, csak szombatira feladott hírdetésnél szavanként 16 fillér. Kezelési köll- ség: Cim a kiadóban és jelleg hírdetéseket után 30 fillér. Kedvezményes árak nagyobb kö- téseknél. Apróhirdetések előre fizetendők. VI- dékről bélyegben is beküldhetők. —

Jelleg hirdetések címét nem tudjuk. Jellegshirdetésre érkezett leveleket 30 napnál tovább nem tartunk.

ELADÓ sezlontakaró, csipkefüggöny, ágy- takarók és pokrócok. Zug-utca 27. 04170
 KÜLÖNBÖZŐ antik butorok eladók. Ru- haszekevények, kisebb és nagyobb komódok, ebédlokredec, legyező szalongarnitúra, Bie- dermayr szalongasztal, rádióasztal, íróasztal, ágy, festmények, tükrök. Kossuth Lajos-utca 14. Kanyaró. F.

ELADÓ egy régi minőségű Inclauthven dupla ágyterítő, 2 függőnyel és több gyapju varrott szőnyeg. Megtekinthető Kemény Gábor-u. 3., II. em., délelőtt 8-10-ig, ajtó 1. 3515

ZONGORA, keresztthuros, barnabunda ol- csón, használt szilbunda, szkunszkprém, per- zsaszőnyeg, eladó. Bocskai-utca 3., emelet 8. 04174

ELADÓ modern, kombinált szekrények, hálósobák, asztalok, diófurniások. Használt hálósobák, ágy és szalongarnitúra. Kossuth Lajos-utca 32. F.

ELADÓ mikádó szőrmével, sportcipő, főző- kályha, fekete tálkák. Bocskai-utca 3., ajtó 9. 3543

ELADÓ sötétzöld lóden, női sportkosztüm, férfiszirma, 42-es. Tinódi-utca 16. 3545
 ÍRÓGÉP eladó. Megtekinthető Mussolini- ut 48., déltől 3-4. 3551

ELADÓ egy új sezlón, egy kétleres főző- kályha. Árpád-ut 5. 3553

MODERN, diófurniós, kombinált szek- rény, kétszemélyes rókamé, függöny, perzsaszőnyeg, festmények, gyakorló zongora sürgösen eladók. Fogoly-utca 7. ajtó 1. 3552

WELTUR távbeállító Tessar 1:2.8 6x9-es fényképezőgép eladó. Értekezni Apafi-utca 36. szám alatt, földszint, ajtó 1. Vasárnap déltől 1-6-ig. F.

VALÓDI perzsabunda eladó. Cim a kiadó- hivatalban. 3540
 FÉRFISZABÓ varrógép, Pfaff, karikahajós, teljesen jóállapotban eladó. Csak privátnak. Értekezni vasárnap 12-2-ig. Bartha Miklós-utca 8. Szuterin. 04172

ROVID bécsi zongora, jókarban levő, el- adó. Simon, Király-utca 24. 3532

FÉRFI tálkák, kalap, cipő, ruha, fehér- nemű, eladó. Árpád-ut 3. 3528

ELADÓ antik ágy, félháló, utazó szekrény- koffer, gumicső, használt ajtók, ablakok. Hon- véd-utca 48. 3529

ELADÓ fényképezési műtermi gép 36. Heliak optikával, elsőrangú diszkivételben. Boldog-utca 14. 3530

EZÜST cukordoboz, gyümölcstál, ridikül, cigarettatartó, gyertyatartók, eladók. Fűrdő- utca 20., földszint, ajtó 2. 04157

ANTIK, 200 éves, gyönyörű szivar és ci- garettakazetta, ugyisint antik kazetta, sakk és malomjátékkal eladó. Bartha Miklós-utca 7. 04164

ELADÓ 3+1 Orion-rádió, táskapatefon, fényképezőgép. Honvéd-utca 17. ajtó 3. Dél- után 2-3 között. 04165

MODERN konyhaberendezések olcsón el- adók. Malom-utca 10. 04159

PERZSASZŐNYEG, belföldi, békebeli, na- gyon szép, 3800 pengőért eladó. Kanyaró ré- giségkereskedőnél, Kossuth Lajos-utca 14. 04163

TELEPES rádió, 4 csöves, Globusz márka, 2 Voltos. Alkalmi eladás. 500 pengő. Hadak- utja 172. Fűszerüzlet. 8-as autóbuzs. 04137

KÜLFÖLDI csipkeruha eladó. Értekezni: Magyar-utca 14., szalonban. 3507

DAMASZT abroszok, szalvétával eladók. Mussolini-ut 127. 04151

ELELMISZERÜZLET, tejtermékek, enge- délyvel, áruval sürgösen átadó. Cim a kiadó- ban. 04146

HASZNÁLT ruhát, butort, fehérneműt ve- szek, adok. Hívásra házhoz megyek. Mure- sán, Hitler-tér 8. F.

ELADÓ vagy elcsereendő kolozsvári ház 1 korcsma, 1 üzlethelyiség és 1 szoba, konyha, pince, melléképítményekkel és kert. Ingatlan- közvetítő, Mátyás király-tér 19. F. 470

DIÓFURNIROS hálók olcsón eladók. Hóri Béla 9. Dermatán innen. F.
 ELADÓ aranyrámas tükör, ágy, aranyrá- más képek. Apafi-utca 36. szám, II. kapu, ajtó 1. Megtekinthető délelőtt 9-től déltől 4-ig. G. 219

HALOSZOBÁK, kombinált szekrények, rók- kamiek, fotellek, mindenféle butorok olcsón eladók. Dézma-utca 19. Butorraktár, udvar- ban. 04168

ELADÓ rakott konyhakemence, beépített rézüsttel. Majális-utca 5. 3537

EGY nagyon szép, fekete, indiai perzsabunda eladó. Bánffy-utca 13. 04162

ZONGORA eladó. Keresztthuros, rövid, mahagoni. Megtekinthető Ligeti, Unió-utca 27. Déltől 5-6 óra között. 3534

detés ára szavanként 10 fillér. Házasság, le- vezetés rovathoz feladott apróhirdetés ára szav- anként 14 fillér, csak szombatira feladott hírdetésnél szavanként 16 fillér. Kezelési köll- ség: Cim a kiadóban és jelleg hírdetéseket után 30 fillér. Kedvezményes árak nagyobb kö- téseknél. Apróhirdetések előre fizetendők. VI- dékről bélyegben is beküldhetők. —

ELADÓ teljesen új, gyapjuszövet női siöl- tőny középtermetre, prémgallér muffal, cipők, párnahuzatok, férfinag, stb. Wesselényi-utca 12. kozmetika. 3536

ALKALMAZÁS

AZONNALI belépésre gép- és gyorsíró- nót keres Gabonaforgalmi Központ kolozsvári ki- rendeltsége, Deák Ferenc-utca 16. 3514
 MUNKÁSLÁNYOK felvételnek azonnalra. Moscotte üzem, Mátyás király-tér 3. 3504

Videki

gyár keres azonnali belépésre szép- kézírásu, könyvelésben perfekt, lehe- tőleg érettségizett, fiatalabb hivatal- noknót. Teljes ellátás és megfelelő fizetés. Ajánlatok „Öskeresztény jó munkaező” jellegre. 3516

RETUSORNÓT azonnali belépésre ke- resek. Kovátszky, Mátyás király-tér 13. Telefon 43-14. F.

ANYAHÉLYETTESNEK, gyermekszertető, idősebb, komoly nőt keresek két gyermek mellé, házvezetőnőnek. Cim a kiadóban. 3531

ÜGYES fiu kifutónak felvétetik. „Bátya” Szövetkezet, Minorita-utca 5. 04160

ISPANT (nőst) keresek gazdaságomba. — Ajánlatokat Sigmund-gazdaság, Hidalmás. F.

TANULÓFIUT fizetéssel felvesz Kacsó és Nagy írógépüzlet Deák Ferenc-utca 14. 04175

MÉRLEKÉPES KÖNYVELŐ, öskeresz- tény, azonnalra jelentkezzen írásban vagy személyesen. Magyar Élet J. Biztosító, Deák Ferenc-utca 6. szám alatt, délelőtt. 3503

KEMÉNYFA erdőkitermelő vállalat keres vidéki irodájához bérelszámlázásban, OTI- ügyekben és lehetőleg levelezésben és köny- velésben jártas tisztviselőt. Fizetési igényt és rövid éleleírát tartalmazó ajánlatot „Bi- zalmi állás” jellegre kérünk. 3502

KISZOLGÁLOKISASSZONYT azonnalra felvesz a Magyar Bolt 4-es számú üzlete. 04155

BÜFFÉSSEGEDET felvesz Hájek-söröző, Mátyás-tér 3. 04147

FÉSÜSSEGEDEKET (fűrészfénész és szabáshoz értők előnyben), szarugombmestert, vagy e szakmában jártast szaruszípkészí- téshez értő munkásokat felveszek. Cim a ki- adóban. Vidékre ajánlatot „Biztos megélhe- tés” jellegre a kiadóba kérem. 04143

KERESZTÉNY tisztviselő vagy tisztviselő- nő munkatársat keresek, ki önálló levelező, OTI, bérelszámlázás, adóügyek és családpénz- tár kezeléseknél gyakorlattal bír. „100 szá- zalék, 1944 január 1” jellegre. 04114

ÁLLAST KERES

JÓMEGBELENÉSÜ, 1000 pengő óvadékkal pénztárba vagy elarusítónál állást keres. Pata utca 40., ajtó 5. 3509

KERESZTÉNY fiatalember, kereskedelmi érettségivel, irodai gyakorlattal, három nyelv- tudással, adó, OTI-ügyekben, bérelszámlázás- ban jártas, állást keres. „Azonnal.” 3487

EGESZSÉGES, menekült, idősebb urinő ajánlkozik kizárólag csak magános uriember- nek háztartását takarékosan és tisztán vezetni. Ha kicsi, egyedül, önállóan vezetné, ha na- gyobb, segítséggel. Fizetés utólagos megegye- zés szerint. Vidékre is megyek. Cim: Öv. Nagy Lajosné, Cseh Istvánné címén, Maros- vásárhely. Kazinczy-utca 13. szám. Gr.

GYAKORLOTT gépirónó déltőlra irodai munkát vállal. Cim a kiadóban. 3544

KÖNYVELÉSHEZ kisegítőnek ajálkozik. Cimeket „Volt főkönyvelőnek” kiadóba ké- rek. 03492

JÓ bizonyítvánnyal rendelkező, komoly nő december 15-re egyedülálló urhoz házvezető- nőnek ajánlkozik. Cimeket „Rendszerető” je- ligére. 3538

MÉRLEKÉPES könyvelő, aki az adminis- trációs munka minden ágában jártas, el- helyezkedne. „Szorgalmas munkaező” je- ligére. 04158

INGATLAN — LÁZÁS

SÜRGÖSEN eladó villanegyedben 2 ház- helynek is megfelelő fiatal gyümölcsös 22 ezer pengőért, vagy fele 11 ezer pengő. Ingatlan- közvetítő, Mátyás király-tér 19. F. 470

KIADÓ butorozott szoba, különbejáraru, előszobával. Ugyanott hajópadló eladó. Rá- kóczi-ut 110. 3535

JÁVOR GÉZA,

a gyorsírás egyetemi előadója

gyorsíró- és gépiróiskolája

Kolozsvár, Deák Ferenc-utca 45. — Telefon: 17-77.

Díjtalan állásközvetítés.

ELKÖLTÖZÉS miatt sürgösen eladó be- költözhető ház az állomás közelében, 2 szo- ba, konyha és 1 szoba, konyha, nagy kerttel. Ingatlanközvetítő iroda, Mátyás király-tér 19. F. 470

BÁNYFAYHUNYADON keresek 3-4 szo- bás, jókarban levő, nagykeres házat megvé- telre. Ajánlatokat „Sürgős” jellegre a kiadó- ba. 3539

BUTOROZOTT, szeparált, fürdőszobás, egy vagy kétszobát keresek állandóra. Tele- fon: 15-53, déltől 15-50. 3546

ELEGÁNSAN butorozott szoba, fürdőszo- bával és teljes ellátással kiadó. Berde Mózes- utca 3., II. emelet. 3547

HÁZAK eladók. Belvárosban 9 lakrészrel 120.000 P. Horthy-uton kertelek 900 négy- szögmetér 90.000 P. Dermata közelében 1 szoba, konyha, 820 négyyszögmetér kert 30 ezer P. Javító intézet közelében 3 szoba, konyha, gazdasági épületek 1200 négyyszögme- ter telek 35.000 P. Pata-utcaiban 11 lakrés- szel nagy kert 80.000 P. Révai-utcaiban 2 szoba, konyha, istálló 35.000 P. Állomás kö- zelében 2 szoba, konyha, előszoba, nagy gyü- mölcsös 55.000 P. Ingatlanközvetítő iroda, Malom-utca 22. F.

Öröklakás központban, egy szoba, kony- ha, éleškamra, előszoba, parkettes, csem- pezett fürdőszoba, azonnal beköltözhető, 40.000 pengőért eladó, 30.000 pengővel át- vehető. Központban kisebb családi ház, két szoba, konyha, fürdőszoba sürgösen; Dónáth-uton háromszobás villaszerű csa- ládi ház, egy hold kerttel, minden elfo- gadható árt; Rákóczi-ut elején szép csa- ládi ház, kerttel, sürgösen; Tisztviselőte- lepen kisebb-nagyobb házak és házhe- lyek sürgösen; birtokok, kisebbek-nagyob- bak, az ország minden részében 30.000 pengőtől 600 ezer pengőig eladók. Kizá- rólagos megbízott Latzinger ingatlanfor- galmi iroda, Bartha Miklós-utca 5. Tele- fon 17-38. F.

FIATAL katonatiszt január elsejére külön- bejáraru, elegánsan butorozott szobát keres. Tákarítás és ágynemű nélkül. Cimeket „Bel- város” jellegre a kiadóba kérem. 04169

KÖZPONTBAN, modern butorral berende- zett szobát ingyen adok annak az illetőnek, aki nekem 5000 pengőt ad kölcsön, vagy bu- tor megvétele esetén szobám átadom. Fogoly- utca 7., ajtó 1. 3554

VENNÉK házat, telket, földet, gyümöl- csőt háromezzerrel. Különböztetett havonta. Ajánlatot „Öröklakás” jellegre kiadóhivatalba kérek. 04166

ORAKONYVELÉST vállalja, restanciák rendbehozását, mérlegkészítést, könyvek fel- fektetését és szakszerű adóbevallások készí- tését. „Szakember” jellegre a kiadóba. 04158

ELCSERÉLNÉM Besztercén levő, 2 szoba, konyha, fürdőszobás lakásomat, kolozsvári egyszobás lakással. Választ „Csere” jellegre a kiadóba. 3521

ELKÖLTÖZÉS miatt sürgösen eladó jól jövedelmező bérház, 5 komfortos lakással 350.000 P. Attila-ut elején sürgösen 2x4 szo- bás villa 180.000 P. Majális-utcaiban 3x2 szo- ba, teljes komfortos új villa 160.000 P., 2x2 szoba, konyha, előszoba 85.000 P., 3 szobás, komfortos villa 95.000 P., klinika mellett 2 szoba konyha, szép kerttel 40.000 P., 1 szoba, konyha, pince 16.000 P. Villanegyedben 2700 négyzetméteres gyümölcsös, 2 ház helynek is megfelel, 16.000 P. és 2 villahely, csatorna, víz, villannyal, sürgösen eladók. Ingatlanköz- vetítő, Mátyás király-tér 19. F. 470

FERENC JÓZSEF KESERŰVÍZ

Valóban szép karácsonyi ajándék:

ÍRÓMAPPA

vászon-, vagy bőrborításban!

Nagy választékot talál az

„Ellenzék” könyvesboltban

Kolozsvár, Mátyás király-tér 9.

Hirdessen Erdély legelterjedtebb napilapjában, az Ellenzékben.

SPORT

Legszebb karácsonyi ajándék

Magyar Nők Lapja

PAPP JENŐ, a lap modern ezelemi főszerkesztője, az országos nevű szinkritikus és Magyar Nők Lapjában írja művészi és pártatlan szinkritikáit. Az ünnepi számban karácsonyi szózatot intéz a magyar nőkhöz: Háas István dr. főm. k. t. tábori püspök, Ravasz László dr. református püspök és Raffay Sándor dr. evangélikus püspök.

A gazdag tartalom, remek illusztrációval díszített karácsonyi számban érdekes külföldi tartalom cikkekkel, az elbeszélés remekműveivel, regényekkel és versekkel a következő magyar írók színe-java szerepel:

Bókai János, Bónyi Adorján, Megyeri Ella, Nyírő József, Izsák Gyarmathy László, Baróti Géza, Bolváry Géza, Gyomay György, Konkoly Kálmán, Nagy Méda, Nagy Dániel, Weninger Antal dr.

A lap legújabb divatképei és tudósításai, kézimunkarajzai, háztartás és szépségápolás rovata, gyermekujskája külön hasznos értéke a lapnak.

Kérjen ingyenes mutatószámot a Magyar Nők Lapja kiadóhivatától, Budapest, IV., Ferenciek tere 7.

Nagysikerű előadást rendezett a Baross Női Tábor

KOLOZSVÁR, december 11. Finom, nívós műsor tette változatossá a Baross Női Tábor péntek esti előadását, amelyen a Kolozsváron tartózkodó dr. vitéz Ferencz József királyi főherceg is megjelent. Az előadást Lelöcz Józsefné, elnöknő nyitotta meg, s meleg szavakkal üdvözölte a vendégeket. Utána Ungváry Sándor, a kolozsvári Társadalmi Együttműködés ügyvezetője „A magyarság hivatása Európában” címen tartott rendkívül tanulságos, komoly, szép előadást, melynek keretében elsősorban a magyar hivatástudatról, s azokról a fontos feladatokról szólt, amelyek a magyar nőre várnak, úgy a családi, mint a társadalmi életben. Előadásának alap gondolata az volt, hogy a magyar jövőnk minden idegen, külső behatástól mentesen, a magunk erejéből, a magyar öntudattal, fajtánk iránti hűséggel, nekünk, magunknak kell kiépítenünk. Az értékes, szép előadást nagy tetszéssel és megértéssel fogadták a zsúfolt terem közönsége. Ungváry Sándor előadása után Ferencz Anikó, a kolozsvári Nemzeti Színház tagja énekelt régi magyar virágénekeket Szabó Ica zongorakísérettel. Finom énekcsúszmákkel lelkes tapskal köszöntötte meg a közönséget. Barabás Gyöngyi szavalata következett ezután. A fiatal egyetemi diáklány Mécs László „Májusi legenda” című költeményét szavalta el olyan tehetségesen, annyi melegséggel és közvetlenséggel, hogy a közönség viharosan követelt még egy „ráadást”. Összinté, szép sikert aratott, amit meg is érdemelt. Végül az „Asszonyok negyed-órása” keretében ötv. Egy Árpádné beszélt a korszerű karácsonyi ajándékozásról. A Baross Nőtábor harmadik téli előadása a legszebb siker jegyében zajlott le. (g.)

Nagyváradi képzőművészek kiállítása a vármegyeháza üvegtermében

Vasárnap délelőtt 11 órakor nyílik meg ünnepélyes keretek között három nagyváradi képzőművész kiállítása a vármegyeháza üvegtermében, mely e hó 22-ig tart.

A három kiállító művész közül Tordai Gross Károly festőt kell legkevésbé bemutatnunk olvasóinknak, hiszen a román megszállás alatt több ízben állított ki nemcsak Kolozsvárat, hanem minden számottevő erdélyi városban. A felszabadulás óta képei, melyek Erdély fenséges tájait a képzőművészet tükrében állítják elélnk, ott szerepelnek a budapesti Műcsarnok tárlatain.

Balázs G. Árpádnak színes monotípiái szereztek országhatárokon túl is sok elismerést.

Harmadik művészvendégünk Máthé József, kitűnő nagyváradi szobrászművész, aki robusztus alkotásaival érdemel figyelmet.

Hirdessen Erdély legelterjedtebb napilapjában, az Ellenzékekben.

Bokor irányítja a KAC csatársorát a Kispeszt ellen!

Még győzelme esetén is csak negyedik helyezett lehet a kolozsvári együttes

KOLOZSVÁR. A kolozsvári csatársor vasárnapi igen győngye szereplése arra indította Opatá edzőt, hogy merész újítással próbálja felfokozni a csatársor lövőképességét. Bokort, az igen tehetséges ifjúsági játékosát állította be a csatársorba a középcsatár posztjára!

A csapat egyébként pénteken délután edzést tartott. Opatá Zoltán különös gondnal foglalkozott Bokorral és úgy látzik, bizik a fiatal KAC-játékosban, mert a középcsatár posztjára állította. A csapat valószínűleg a következő összeállításban játszik:

Márki — Szaniszló II., Vass — Páll, Szántai, Csókány — Farkas, Kovács IV., Bokor, Radnai, Tolnai.

A piros-fehérek a szombat déli gyorsan utaznak fel a fővárosba Opatá edző és

Komáromi Emil pénztáros vezetésével. Együtt utazik a csapattal tartalékként Demeter és Farmati, akik abban az esetben kerülnek be a csapatba, ha Szántai és Radnai nem kapnának szabadságot.

A Kispeszt csapata legjobb összeállításában teszi fel a harcot a KAC ellen. A csapatban játszik Csizmadia, akit a kiállítás megbüntetettnek tekintett. Komor Lajos fővelmi egyesbíró és az NB I. volt gólkirálya, Egressi, aki sérüléseiből felépült.

A mérkőzést a budapesti Dankó vezeti. Ettől függ ugyanis a KAC végleges őszi helyezése, amely még győzelme esetén is csak negyedik lehet.

A mérkőzésről lapunk különtudósítója számol be.

ezen a versenyen végre már csatásorba állnak a KAC vívói is, igen magasszínű vonadu versenyre van kilátás.

Közel hatvan résztvevője lesz a KEAC si-táborának

A KEAC január hó 10-től 20-ig si-tábort rendez a Hargitán. A si-táborra való jelentkezéseket már le is zárták 59 résztvevővel. A tábor vezetője Kovács Béla testnevelési tanár.

AZ EKE ASZTALI TENISZVERSENYE. Az Erdélyi Kárpát Egyesület asztali teniszszakosztálya december 12-én, vasárnap délelőtt 9 órai kezdettel Jókai-utca 2. II. em. alatti helyiségében rendezi NB Mátyás-csop. bálnoki mérkőzését a kézdívasárhelyi Gábor Áron Sport Egyesület csapattal. Érdeklődőket és vendégeket szívesen lát a rendezőség.

MÓNUS SÁNDOR, a KEAC kiváló vívója szerdán Pécsen résztvevő MEFSOK országos főiskolai vívóversenyén. A kiváló vívó mindkét fegyvernemben bekezdte a döntőbe és az országosan ismert budapesti vívók mögött mindkét számban negyedik helyen végzett. Mónus eredménye igen örömdetes.

ZSIGMOND GÉZA testnevelési tanulmányi főfelügyelő a napokban Kolozsváron meglátogatta a középiskolákat. Teljes elismerését fejezte ki a látottak fölött.

Fellendült Kolozsváron a kosárlabdásport

KOLOZSVÁR. Megemlékeztünk arról, hogy Kolozsváron több egyesület megalakította kosárlabdaszakosztályát. Az eredmény azt mutatja, hogy a Bástyának és a KEAC-nak ma már három csapata is van, de komoly erőket képvisel a Gépipari Középiskola és a Kolozsvári Levente Egyesület is. Sokat fejlődtek a hölgykosarasok is a Bástya, KEAC és Református Leánygimnázium csapata keretein belül.

A kolozsvári kosarasok minden vasárnap mérkőzést rendeznek, az országos mozgalmakból így kiveszik részüket.

A KEAC a múlt hetekben résztvevő főiskolai kosárlabdaversenyeken, most Kassára készül. 18. és 19-én a hölgy- és férfiacsapat a KFSC országosan ismert és a Nemzeti Bajnokság első csoportjában játszó csapatával méri össze erejét.

A Bástya hölgycsapata vasárnap Budapesten játszik: a MKOSZ vidéki villám-tornáján vesz részt.

Vasárnap kosárlabdavillám-tornát rendez a Bástya, illetve a KEAC délelőtt 10 órai kezdettel az unitárius fiugimnázium tornacsarnokában.

Műsoros estet rendez a KAC labdarugószakosztálya

A KAC labdarugószakosztálya a szakosztály téli munkájának megkönnyítése és a labdarugók fenntartásának elősegítése érdekében vasárnap esti rendezést Unió-utca 21. szám alatti egyesületi helyiségében a kolozsvári Nemzeti Színház művészeinek közreműködésével. Jegyek elővételben az Angyal-dorgériában és a Csegezi sportüzletben máris kaphatók.

Kovács Béla és Czikkántori Ottó a Testnevelési Főiskola si-óktatói

Nagy megtiszteltetés érte a kolozsvári egyetem két testnevelő tanárát, Kovács Bélát és Czikkántori Ottót. A két jeles kolozsvári sportembert a Testnevelési Főiskola hívta meg, hogy a Hargitán tartandó si-táborukban a főiskola hallgatóit sispóra oktassák.

Lám (KEAC) nyerte a KAC III. osztályu kardversenyét

KOLOZSVÁR. A KAC vívószakosztálya kardversenyt rendezett. A versenyen igen szépszámu induló vett részt és annak eredménye a következő:

1. Lám KEAC 7 gy. 2. Szabó KAC—KISOK 6 gy. 3. Dr. Hersényi KAC 6 gy. 4. Ávéd KEAC 6 gy. 5. Vidoni KEAC 4 gy. 6. v. Öze KAC—KISOK 4 gy. 7. György KEAC 1 gy. 8. Bölönyi KMFSE 1 gy. 9. Szerényi KEAC 1 gy. A fiatal Lám nagyon tehetséges és megérdemelten nyerte a versenyt. Szabó szintén jó kardozó.

A verseny kifogástalan megrendezéséért Kolozsvár fáradhatatlan vívómesterét, Szabó Lászlót illet meg minden dicséret.

Marosvásárhelyen szerepelnek a KAC asztaliteniszezők

A KAC asztali teniszcsapata szombaton Marosvásárhelyre utazik, ahol a Kolping csapatával játszik NB I-es mérkőzést. Mivel ugyanez az NSE is Marosvásárhelyen játszik, a KAC, NSE, Kolping, NMKE és MSE részvételével rö-

tön országos versenyt is rendeznek. A kolozsvári csapat Vladone, Bálint, Komoróczy, Vura, Leibert összeállításban megy Marosvásárhelyre Tóth József vezetésével.

Kardcsapatversenyt rendez a KAC

Vasárnap ismét vívóverseny lesz Kolozsváron. Ezúttal a kolozsvári csapatok részére csapatversenyt írt ki a KAC. A kardcsapatversenyre a következő egyesületek küldötték el nevezéseiket: KAC, KAC—KISOK, KEAC és KMFSE. Mivel

KÖZGAZDASÁG

Mentesítették a keresztény vállalatokat az alkalmazotti bejelentés alól

BUDAPEST, december 11. (A Magyar Távirati Iroda jelenti): A Budapesti Közlöny legközelebbi száma közli a m. kir. minisztérium rendeletét, amely az 1939. évi IV. tc. magánalkalmazotti rendelkezéseinek végrehajtásával kapcsolatban mindennemű bejelentés alól mentesíti azokat a vállalatokat, amelyek nem foglalkoztatnak zsidó értelmiségi alkalmazottakat. A többi vállalatok tekintetében pe-

dig azt a könnyítést állapítja meg, hogy a bejelentést évenként csak egyszer kell megtenni, mégpedig a december 31-i állapotnak megfelelően a vállalat nagyságát a következő év január, február, illetőleg március havának utolsó napjáig tovább a nemzsidó alkalmazottakat nem lehet magasabb, mint ugyanabba a lemez kategóriába tartozó belföldi előállítású lemez legmagasabb ára.

Számonkérlik a kijelölt tűzifanagykereskedők teljesítményét

KOLOZSVÁR, december 11. A közellátási miniszter a kijelölt kereskedők kiválogatása érdekében tudvalevőleg elrendelte egyes kereskedői szakmák működésének felülvizsgálását. A textilszakmában ez a rostálás már megtörtént, a tűzifaszakmában is az ország egyes vidékein. Erdélyben azonban ezt csak most kezdik meg.

A kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara felhívta a körzetébe tartozó 25 kijelölt tűzifanagykereskedőt, hogy záros határidőn belül számoljanak be ezévi működésük eredményéről. Számszerűleg közöljék, hogy a múltévi állapothoz viszonyítva a székelyvári mikor és mennyi fát szállítottak és hogy a címükre beérkezett tűzifamennyiséget milyen módon bocsátották forgalomba.

Értesülésünk szerint azokat a nagykereskedőket, kiknek tevékenysége a múltévi teljesítményhez viszonyítva az előírt eredményt nem éri el, kizárják a kereskedelemről, illetőleg kijelölésüket visszavonják.

HATSZÁZEZER KENDER ÉS JUTANADRAGOT KAP AZ IPARI MUNKÁSÁG. Az ipari munkásság felruházása érdekében a kender- és jutagárak 15—18 millió pengő értékben 600.000 darab nadragot készítettek. A kenderből készült anyag teljesen gyűrődésmentes és a legteljesebb mértékben kielégíti a szükségletet.

MEGÁLLAPÍTOTTÁK A HANGLEMEZEK ÚJ ÁRAIT. Az árhivatal a hanglemezek legmagasabb fogyasztói árát újból megállapította. Cserélemest beszállító vevők részére a 25 cm-es standard lemez fogyasztói ára 11.50, az ugyanilyen művészlemez 13.50, a 30 cm-es standard le-

mezé 19.30, a 30 cm-es művészlemezé pedig 22.30. Cserélemest be nem szolgáltató vevőktől darabonként 50 fillérrel lehet többet kérni a 25 cm-es és 70 fillérrel a 30 cm-es lemezek eladásánál. A viszonteladói engedmény darabonként 2.50, 3.50, 4.50, illetve 6 pengő kategóriák szerint. Az importáhanglemez fogyasztói ára nem lehet magasabb, mint ugyanabba a lemez kategóriába tartozó belföldi előállítású lemez legmagasabb ára.

ÁLLÁSTFOGLALT A KOLOZSVÁRI IPARKAMARA AZ ÚJ ZÁRÓATERVEZET ÜGYÉBEN. A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter a nyitárusítási ületek nyitási és zárási idejének ideiglenes módosítása ügyében rendeltetveztet küldött a kolozsvári kereskedelmi és iparkamarának azzal, hogy arról a kamara jelentést készítsen. Az új záróatervet a fűtőanyag és villanyárammal való takarékoskosságnak épül fel és jelentősen korlátozná a nyitvatartási időt anélkül, hogy a munkásság és a tisztviselők szombat délutáni bevásárlási lehetőségét érintené. A kamara érdeklőségének meghallgatása céljából értekezletet hívott össze. A kamara az elhangzott vélemények alapján jelentést tett a kormánynak.

HADBAVONULT HÁZASTÁRSA AZ IPART TOVÁBBFOLYTATHATJA. A Kihágási Tanács elvilegességű határozatában kimondotta, hogy a katonai szolgálatra bevonult iparúzó iparát távollétében üzletvezető alkalmazása nélkül is házastársa továbbfolytathatja. Eszerint tehát megvan a lehetőség arra, hogy az iparos iparát katonai szolgálatának tartama alatt ne szüntesse meg, hanem azt távollétében házastársa útján is üzhesse.

A honvédség,

az egyetemi klinikák,
a Társadalombiztosító
és MÁV. szállítója.

PAPP KÁROLY

OPTIKA-FOTÓSZAKÜZLET
Deák Ferenc-utca 13. szám. — Telefon: 14-29.

Szemüvegek,

fényképezőgépek

és fotócikkek.

Megkezdte a Ház a felhatalmazási törvényjavaslat vitáját

BUDAPEST, december 11. A képviselőház pénteki ülését negyed 11 órakor nyitotta meg **vitéz Törs Tibor** alelnök. Napirend szerint következett a Duna-Száva-Adria Vasúti Társaság viszonyainak új rendezése tárgyában Brioniban a múlt év augusztus 10-én kelt szerződésnek és a hozzátartozó okmányoknak becikkelyezéséről szóló törvényjavaslat egyes paragrafsai felett való döntés. A Ház a javaslatot vita nélkül elfogadta.

Ezután az egyenes adók tekintetében a kettős adóztatás elhárítása tárgyában Budapesten a múlt év október 5-én kelt magyar-sváji egyezmény becikkelyezéséről szóló törvényjavaslat egyes paragrafsai felett döntést hozott. A Ház a törvényjavaslatot módosításokkal elfogadta.

Ezután a családügyi határozatok és holttestnyilvánítás kölcsönös elismerése tárgyában Berlinben a múlt év október 2-án aláírt magyar-német egyezmény becikkelyezéséről szóló javaslat egyes paragrafsai felett döntöttek.

Ugyancsak döntött a Ház az egyes kül-államokkal való kereskedelmi és forgalmi viszonyaink rendezéséről szóló törvényjavaslat, a tanyai közigazgatás rendjéről szóló törvényjavaslat, a nemzeti gazdálkodás rendjét zavaró egyes cselekmények szigorú büntetéséről szóló javaslat, továbbá a családbafogadás és a tartásról való gondoskodás előmozdításáról szóló törvényjavaslat egyes paragrafsai felett.

Napirend szerint következett a gazdasági és hitelélet rendjének, továbbá az államháztartás egyensúlyának biztosítására alkotott 1931. évi XXVI. tc.-ben a minisztériumnak adott és utóbb kiterjesztett felhatalmazás további meghosszabbításáról szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Vitéz Törs Tibor alelnök bejelentette, hogy az egyes pártok a javaslatokhoz a következő vezérszónokokat jelölték: MDP és Erdélyi Párt **Laky Dezső** és **Biró István**, Magyar Megújulás Nemzeti Szocialista Pártja **Kunder Antal**, Nyilaskereszt Párt **Szöllősi Jenő**.

A javaslatot **Fricke Valér** előadó ismertette.

A vita első szónoka **Kunder Antal** volt. Főleg gazdasági és iparügyi kérdéseket érintett. A törvényjavaslat ellen azért iratkozott fel, mert a kormány eddigi gazdasági működését és annak eredményeit nem tartja elégségesnek és ezért bizalmatlan a kormány iránt. Támadást intézett a szociáldemokrata párt szakszervezetei ellen, mert nem világosítják fel a munkásságot a háború megnyerésének magyar szempontból is nagy fontosságára. Kimerítően szólott a vastermelés jelentőségéről is, amelynek a háborús gazdálkodás szempontjából szinte döntő jelentősége van. A vastermelést is minden eszközzel fokozni kell. Kitért a cellulóz- és papipar felkarolására, a műgumigyártás időszerű kérdéseire, majd hangoztatta, hogy az iparügyi kormányzatnak az energiahelyzet és a nyersanyaghelyzet ismeretében mindent el kell követnie a termelés fokozására. Igen nagy fontosságú a szakmunkásoknak az ország területén való helyes elosztása. A továbbiakban beszélt a traktor-akcióról, amelynek lényeges feltételeként említette a megfelelő számú üzemképes mezőgazdasági gépek tartózkodását. A pamutiparban mutatkozó nyersanyaghiány kiküszöbölésére a behozatal növelésének szükségességét hangoztatta. A rendkívüli felhatalmazási törvényjavaslatot nem fogadta el.

Laky Dezső, a kormánypárt vezérszónoka gondolatmenetének fonálát az előtte szólott **Kunder Antal** beszédéhez mérte. Kitért annak a felfogásnak a helytelenségére, amely szerint az ország népességének kétharmada mezőgazdasággal foglalkozik. Ez a szám sokkal kevesebb és erősen innen van a 60 százalékon. Szerinte **Kunder Antal** a teljesítmények megítélésénél teljesen figyelmen kívül hagyta az ország háborús gazdasági helyzetét. Helytelen a mezőgazdasági lakosság textilszükségletének a megállapítása is. A behozatalnak elsősorban a katonai célokra kell szolgálnia. A textilkérdésben jelentős szerepet játszik a mai körülmények között a kender- és lenfeldolgozó ipar irányítása is. Elhamarkodott ítélet-

tel lehet csak azt állítani, hogy a széntermelés kevés. Ezzel szemben figyelembe kell venni, hogy a hazatért területek vasbányákat is hoztak magukkal, azonban szénbányákat nem. Amikor tehát az ország áttért az acéltermelésre, ezzel az ország szénhiányát is emelkedett. Ezzel összefügg az alumínium kérdése, amely ugyancsak szénkérdés. A kormány az alumíniumtermelésre fokozott erőfeszítéseket tett és ez is a legjobb szándékokat mutatja. Ugyancsak reflektált az előtte felszólalt képviselőnek a mezőgazdaság gépesítésére vonatkozó fejtegetéseire és megállapította, hogy a gépesítés nagy iramban szándékolt. Beszédének végén foglalkozott azokkal a lehetőségekkel, amelyek a parlament feloszlása esetén a 42 tagú bizottság működésével összefüggésben felferülhetnek. A 42 tagú bizottság működése feltétlenül fenntartandó és a 36-os bizottság munkakörét szűkíteni kívánja. Mivel a kormány ténykedésében és a rendkívüli felhatalmazás alapján kapott hatalom gyakorlásában az

HEYDEBRECK HARCTÉRI JELENTÉSE:

A Pripjet és a Berezina között újabb szovjet támadások indultak

Heydebreck, a „Pest” berlini különtudósítója a keleti arcvonal helyzetéről a következőket jelenti:

Noha a szovjet térségben a tél beállt, tényként lehet megállapítani a harci tevékenység állandó élénkségét, vagy egyes pontokon törtető újabb feléledését.

Igy újabb szovjet támadásokat lehet megállapítani a Pripjet és a Berezina közötti térségben, valamint Kricsevtől délnyugatra is.

Ez utóbbi támadásokról az illetékes magyarok azzal a figyelemreméltó megjegyzéssel emlékeznek meg, hogy ezeket a német védelmek általában sikerült visszautasítani. Egyes támadási helyeken azonban a harcok még folyamatban vannak.

Az egész keleti harctéri helyzetre a legfigyelemreméltóbb és legfontosabb körülmények tekintetében azokat a súlyos és átalakulásokban igen jelentőségteljes harcokat mondják, amelyeknek fő súlypontja változatlanul továbbra is a keleti térségben van, ahol a német kötelek folytatják előrelőréseket. Másrészt

Kremencsug térségére fordul a figyelem, ahol súlyos szovjet támadások folynak. Zsitomirtól északra és Korostentől délre — a küzdelem továbbra is elkeseredett, itt azonban a kemény szovjet ellenállásnak sikerült a német előrenyomulást megakasztani.

A török lapok bírálják Smuts beszédét

Ankarából jelenti az MTI: „Smuts beszéde Törökországban óriási meglepetésként hatott. A lapok szerint alkalmas arra, hogy a nagy demokráciákba helyezett bizalmat a légibomba erejével megsemmisítse. A török sajtó a tengelybarát lapoktól kezdve a kormányhoz legközelebb állókön keresztül a legszélső baloldali lapokig, a szovjetértelmű Taninig, egyöntetűen a legélesebben bírálja Smuts kijelentéseit, amelyekre az angolbarát lapok is azt az egyetlen mentséget találják, hogy a délafrikai tábornagy egyéni véleményét fejezte ki.

A török sajtó rámutat arra, hogy Smuts nyilatkozata homlokegyenest ellentézik a moszkvai nyilatkozattal és minden eddigi hivatalos angol-szász állásfoglalással. A kormánypárti Ulus azt írja, hogy a kismemzetek ilyen tervek hallatára joggal érezhetnek mély nyugtalanságot. Felmerül az a kérdés, mi lesz a sorsuk Kelet- és Délkelet-Európa népeinek és ilyen tervek nyomán mi várhat a Földközi-tenger körül élő nemzetekre.

Hogyan egyeztethető össze a Smuts által hangoztatott „tömbösítő” szellem az új népszövetséggel, vagy a nemzetközi együttmű-

ország érdekeinek szolgálatát látja, a törvényjavaslatot bizalommal elfogadja.

Ezután **Tasnádi-Nagy András** elnök napirendi indítványt tett, amelynek értelmében a Ház kedden délelőtt 10 órakor

folytatja a rendkívüli felhatalmazásról szóló törvényjavaslat folytatódó vitáját, valamint a 42 tagú bizottság két jelentésének tárgyalását. A Ház pénteki ülése röviddel 2 óra előtt ért véget.

Mátyás Király

mozgósínház

MA, SZOMBATON PREMIER!

ZSIGRAY JULIANNA regénye filmen:

Féltékenység

Forgatókönyvét írta: Fekete István. — Rendezte: Cserépy László.

Főszereplők:

Tolnay Klári Somlay Artúr Nagy István

Előadások: 3, 5, 7 és vasárnap délelőtt 11 órakor.

KOLOZSVÁR ISKOLÁNKIWI NÉPMŰVELESI BIZOTTSÁGA faluközösségeinek és az egyházi cselédköröknek népművelési munkája vasárnap, december 12-én, d. u. 4—8 óra között: 1. A kalotaszegiek népi csoportjában Farkas-utca 7. szám alatt dr. Osekey István egyetemi tanár beszél: Északi rokonságról. Utána Finnországról vetít Törög Zoltán a. l. g. tanár. Népdalokat Sigmond János zenekanzervatóriumi tanár tanít, játékokat, népi táncokat Kovács Bálint 4—5 óráig asszonyoknak, leányoknak a kisteremben bibliára lesz Kendeffy Lászlóné vezette alatt. A munkát meglátogatja dr. Albrecht Dezső képviselő, védnök. 2. A Székely Alkalmazottak Egyesületében, Kötő-utca 10. szám alatt Udvarhelyszékről beszél dr. Kiss Elek unit. teol. tanár, utána udvarhelyi képeket vetít dr. Haáz Ferenc tanársegéd, népdalokat, népi táncokat Vinczeffy E. tanít, este 8 órakor betlehemes játékokat tanulnak. 3. A székely számára, fiúknak, leányoknak, katonáknak a Papp-utca 60. sz. alatti áll. e. e. mi iskolában Karácsonyi játékokat tanít Kertész János joghallgató. (Horthy Miklós-ut 52. sz. alatti iskola). 4. A szörványmegyéből Kolozsvárra szolgálni jött leányoknak, legényeknek, valamint a Délerdélyből Kolozsvárra menekült falusi testvéreinknek Lőrincz Sándor beszél a Mezőség magyarságáról, utána Gyenge Áron és Bíró Mária tanít népi játékokat, népdalokat. 5. A rom. kat. Mártírkörben a ferencrendieknek Csörtán Márton dr. karácsonyi népeket tanít. 6. A r. kat. Katalin-körben, a főtéri plébánián lelki kérdésekkel foglalkoznak és csiki betlehemes-játékokat tanulnak. 7. A belvárosi ref. Lidiakörben, Király-utca 22. sz. alatti bibliára után Szabó Irén tanítónő arról beszél, miért kell a falusi leányoknak is tovább művelődni, majd Uz Bencéből olvasnak. A másmálomi karácsonyi kántálókat tanulnak az inkább Szolnok-Dobokából származó lidiakörösök. 8. A hidelvei Lidiakörben, Horthy Miklós-ut 53. sz. alatti bibliára lesz.

PAPIRBAN, írószerben, írodai felszerelési tárgyakban teljes raktárt talál az „Ellenzék” könyvesboltban. Kolozsvár, Mátyás király-tér 9. Telefon 11—99.

ELLENZÉK politikai napilap

Felolós szerkesztő:

ZATHURECZKY GYULA

Felolós kiadó:

VITA SÁNDOR

Varga-nagykávéházban

Kolozsvár legnagyobb attrakciója:

Zádor Anny

Filmcsillag lép fel, Horthy-ú. 3.